

slovenska DRZAVA

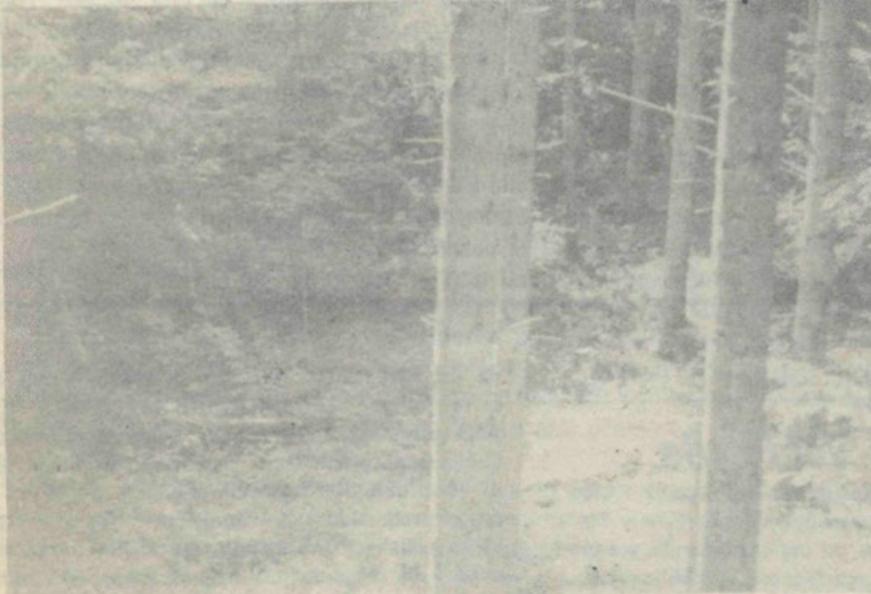
FOR A FREE SLOVENIA

VOLUME XXXIV
LETNIK XXXIV

JUNI 1983

PUBLISHED MONTHLY BY: SLOVENIAN NATIONAL FEDERATION OF CANADA, 646 EUCLID AVE.
TORONTO, ONT., KANADA, M6G 2T5NO. 6
ŠTEV: 6

NAŠ SPOMINSKI DAN

Največje masovno morišče v Kočevskem Rogu. Od tu so se po šestih dneh rešili trije domobranci.

Zadnja leta ljudje veliko potujejo v stari kraj. Letos pojdimos tudi mi; vsi tisti, ki še nikoli nismo šli na obisk. Ne po širokih cestah ali z modernimi letali. Naš obisk je svojstven, čisto drugačen kot so obiski tistih rojakov, ki so prišli za nami po kos kruha, ali samo zato, ker jih je zmkala Amerika. Kakšne globlje vsebine njihov odhod ni imel; nič niso pustili doma, malo so nesli seboj. Zato z lahkim srcem letajo domov in se spet vračajo, doma pa niso nikjer.

Z namim je bilo drugače. S sovražnim poudarkom nas imenujejo politične emigrante, a se niti ne zavedajo, kako častno spričevalo nam pišejo. Nikoli nismo nič imeli z ljudmi, ki so v imenu „svobode“ narodu prinesli toliko gorja in grobov. Se več, uprli smo se tem mednarodnim revolucionarjem, ne iz želje po prelivanju krvi, ampak iz spoznanja, da tisti, ki iz lažo, krajo in umori oznanjajo bratstvo in svobodo, narodu ne bodo prinesli nič dobrega. Veliko je bilo trpljenja in žrtev, tudi krvavih, edino plačilo je bila zavest, da branimo svoj dom in svoje drage. Dom braniti nam je bila sveta dolžnost, zato se nismo bali partizanov in se tudi nismo ozirali na napade tujcev, ki našega položaja niso razumeli. Zmagovali smo v tem neenakem boju, ko razen svoje vesti na vsem svetu nismo imeli prijatelja in zaveznika. Samo združena zarota mednarodnega komunizma in zahodnega kapitalizma so nas oropali zmage nad največjim sovražnikom našega naroda. Niso upoštevali naše borbe, odrekli so nam pravico do življenja, ukradli so nam priborjeno svobodo, oblast pa so dali v zakup morivcem. Morali smo v svet. Težka je bila ta pot, saj smo s seboj nesli ranjeno domovino, trpeče spomine in mladostne upe, sploh vse, kar je dajalo vsebino življenju pod domačo streho. Potem sta si segla v roko angleški vojak in slovenski komunist, prodala slovensko svobodo in uničila tiste, ki so za to največjo vrednoto toliko žrtvovali.

Posledica te zločinske kupčije je naša 14. postaja. Te se vsako leto spominjam, ko je domovina odeta v cvetje in vse diha življenje. Tako tudi letos. Pojdimo med domače hribe in skozi naše vasi, seveda samo v duhu, da ne oskrnimo spomina na naše brate, ki so odšli brez pozdrava. Naša pot bo brez besede, kakor romanje v svete kraje. Da ne zaidemo, se držimo njihovih krvavih stopinj, ki so pred osemintridesetimi leti prekrižale našo zemljo in jo za vedno posvetile.

Začnimo v Podrožci in v Pliberku pod Peco. Tu so bili izdani in prodani za ceno Koroške. Nič se nebojmo, saj nocoj hudobija nima moči. Le pogumno čez mejo, do Jesenic in čez Slovenske Gorice. Tu so naše prve postaje. Pomislimo na razočaranje, ki je napolnilo duše domobrantskih bataljonov do take mere, da ni bilo prostora za solze in strah, le misel na Boga jih je pripravljala na najvišjo žertev. Ne pozabimo, da že hodimo po krvavih sledeh, ki vodijo na vse strani.

Kdo bi naštel vse kraje kjer so v tistih dneh klali to razbičano mladost! Odprte ceste, zakotne vasi, samotne steze, struge naših voda in skrite kotanje gozdov - vse so namočene z bratsko krvjo, kajti ubijanje brez odgovornosti je bilo tajno povelje dneva. Posebno vidni sta dve krvavi črti preko naše zemlje: prva se vleče čez Jesenice, skozi Kranj, Škofjo Loko in St. Vid proti Kočevju, druga preko Maribora, Slovenjgradca v Teharje, od tam pa v jaško okoli Trbovlja. Prva je v glavnem delež Gorenjcev in Notranjcev, druga zadnji marš naših udarnih bataljonov. V Poljanski dolini padajo Gorenjci, ker za utrditev zmage novega reda se je tako mudilo pobijati, da na prevoze ni bilo mogoče čakati. V Podutiku kolijo ranjence, z noži so se spravili nadnje, da bi streljanje ne razburjalo Ljubljane. V Teharjih vidimo široke dere, kjer na soncu končujejo dojenčki; kleti po vojaških bunkerjih so polne mesarskih kavljev, na katerih so viseli oficirji, ki so jim lomili ude, iztikali oči in rezali jezike; naša dekleta morajo skozi strašne pohotne orgije podivjanih partizanov, potem pa jih počasi končujejo s streli v prej oskrnjene dele telesa. Vse to je le predigra za glavni obračun.

Brez besede se vlečejo kolone brez sodbe obsojenih na smrt. Samo tu in tam vzdih ob pogledu na dom ali ob misli na svoje. Zabranjen pogled v oči bratu

ali prijatelju, prepovedane besede so zvenele kakor pozdrav in oporoka: „Če kdo ostane živ, povej našim, da sem bil vrnjen!“... Nič drugega, nobenega obžalovanja, samo popolna predanost ideji in Bogu.

Kaj se je godilo v jarkih za Teharjem, v zapoščenih rudnikih okrog Trbovlja in Velenja, v kraških jamah Kočevskega Roga — o tem je celo pisati težko. Tisoč teles je padlo v eno samo jamo v eni sami noči! In Smrt je tako kosila od zadnjih dni maja do konca junija, ko je bilo to najvažnejše poglavje revolucije v glavnem končano. „Slovenec že mori Slovenca — brata...“ toda „Manj strašna noč je v črne zemlje krilli, kot so pod svetlim soncem sužni dnevi!“ bi moral speti zapisati Prešeren, tokrat z velikimi črkami.

To je naša zgodba, ki je po grozi in zverinstvu nedoumljiva človeškemu srcu, za to ne bo nikoli opisana v vsej potankosti. Kar so komunisti počeli z našimi brati, si je mogel izmislišti samo Satan. Ali je zato kaj čudno, da se še danes, po osemintridesetih letih pred svojimi žrtvami trese ves junaški partizanski svet! Lahko je bilo mesariti izdane, razorožene, zvezane in do smrti pretepene domobrance, svoji vesti pa ne morejo uiti. Zanje niveč miru. Posledica zločina je nemir, ki ga more ublažiti le priznanje in kesanje. Tega pa v komunističnem slovarju ni. Ko je življenje le preveč nabita prividov, katerih niti pijača več ne utopi, sicer govore o napaki [ne o krividi], v resnici pa je vse le nadaljevanje revolucionarne laži, ki odpušča tistim, katerih nimajo v kremljih in pobija vse, katere dosežejo. Dokaz za to so mnogi zahrbtni umori po zahodni Evropi.

Pa bo prišlo tudi do priznanja in še več... V Roga smo, pri svojih, ki so padli, da mi živimo. Zgornji sliki nam kažeta kraj največjih morišč v Kočevskem Roga. Prva, z razbitimi skalami na lev, je največji grob. Sodijo, da je bilo v to jamo pahnjenih nad 12.000 žrtev: domobrancev, srbskih dobrovoljcev in civilistov. Druga je desno od prve. Manjša je, a je služila istemu namenu, ko je bila žeka po krvi tako silna, da eno žrelo ni moglo sproti požirati nesrečnih žrtev; verjetno je tudi, da je to grob izbranih za posebno mučenje, ali tistih z zlatimi zobmi, katere je bilo treba prej izbiti iz ust.

Iz velikejame so se rešili trije, tudi od Hrastnika se je enemu posrečilo pobegniti. Tako se je po božji volji zvedela resnica o komunističnem „bratstvu in svobodi“, katero so skušali pred narodom skriti. Že med streljanjem in posebno še po opravljenem klanju, so brezna večkrat minirali, nazadnje pa z buldozerji izravnali zemljo, ba zgodovini zavežajo oči. Pa so se v svojih računi ušteli.

Mi vemo in svet ve za te množične grobove. Ne moti nas, če mlade smreke zdaj rastejo na teh moriščih, a to še ni zadnja preureditev tega kraja. Sem bo nekoč romal narod od vseh strani, kakor so bili v ta brezna zmetani fantje iz vseh krajev naše domovine. Svoja življenja so dali za narodne svetinje in vero in s tem postavili temelj novi, pravičnejši Sloveniji. Kdor ta temelj prezira in ga ne ceni, temu bodočnost našega naroda ni mar.

O, kako velika žrtev našega naroda, o, kako strašna krivda edinih pravih izdajavcev našega naroda — komunistov! Eno kot drugo je s človeško pametjo nemogoče doumeti, ostane pa v Božjih načrtih, katerih ne poznamo. Ko majhni in slabotni občudujeme junaštvu naših bratov, s katerim so sprejeli to največjo žrtev, in obenem skušamo razvozlati smisel tega barbarskega klanja, ne prihajamo več solzavih oči, tudi ne kot boječi premaganci; prihajamo zahtevat pravico, hočemo svobodo živim in mrtvim, zahtevamo priznanje velikega zločina in tudi priznanje, da je bila OF od prvega dne do danes laž in zločin. Danes, na naš narodni dan, zahtevamo vrnitev časti vsem tistim, katere je zloglasna OF pobila. Dokler tega ni, tudi žegna ne bo; udarniško in zastonjsko delo ne bo imelo haska, petletke se bodo še naprej spreminjače v prekletke, dokler ne bo konec zločinskega režima, katerega znak sta srp in kladivo, geslo pa: rop, požog, umor.

Čudno danes šušti v krošnjah dreves. Ni vetra, le glas se trese kot struna in v skalah bobni. Je kakor tožba pozabljenih duš; ne tožijo nad nezasluženimi ranami, ne jokajo za ubito mladost. Na nas kažejo, skoro obtožujejo naš strah pred ljudmi in žrtvami, štejejo naše razbite vrste...

Ponoči, med enajsto in dvanaesto uro, na neblagoslovjenem pokopališču slovenske mladine, med listjem in praprotjo, se nam odpirajo ušesa, da slišimo

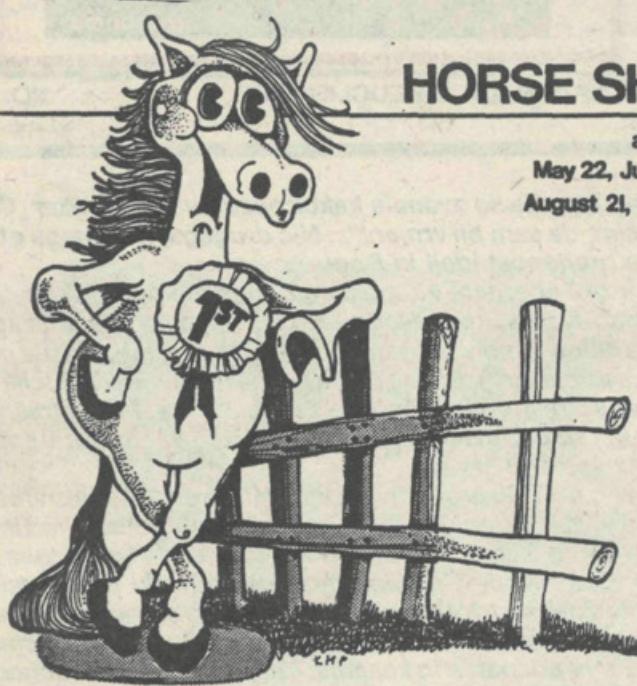
Manjše brezno, ki je bilo levo od prvega. Obe sta bili posneti 25 let po moriji.

Ned Slovenci

TORONTO

HORSE SHOWS

at Albion Hills
May 22, June 19, July 17,
August 21, September 18

Cheer on your favourite rider when the Rambling Hills Riding Club holds horse shows at Albion Hills Conservation Area, near Bolton, on May 22, June 19, July 17, August 21 and September 18.

From 10 a.m. to 6 p.m., watch the horses participate in full halter classes, performance events and games. The youth and open performance events include classes such as, Western, English, pleasure, horsemanship, trail, barrel race, pole bending and open jackpot.

The fun takes place in the Elmvale Area. To reach Albion Hills, go 8 km north of Bolton, on Hwy. 50. Parking is \$3 per car.

Instead of listening to your favorite radio station, tune into the movements of two raccoons at the Kortright Centre for Conservation, near Kleinburg.

On Saturdays and Sundays, June 4 through 26, you can learn about "Radio Telemetry", between 10 a.m. and 4 p.m. Using a directional radio receiver,

follow the "beeps" to locate the raccoons that have been fitted with radio transmitter collars.

The Kortright Centre also features a Nature Book and Gift Shop and a Café for light refreshments.

To reach Kortright, go north on Hwy. 400 to Major Mackenzie Drive, west to Pine Valley Drive, then south.

the metropolitan toronto and region conservation authority
5 shoreham drive · downsway ontario m3n 1s4 (416) 661-6600

• Nas rojak, lastnik hotela "Bled"
Vinko Levstik iz Rima, bo v Toron-
tu od 5. junija naprej! Zeli srečati

znanec in rojake. Kličite ga po telefonu: 447-4332.

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Subscription rates
\$12.00 per year
\$1.00 single issue.
Advertising 1 column x 1" \$4.20

CEPF

Published monthly by Slovenian National Federation of Canada
665 Euclid Ave., Toronto

Letna naročna cena: Za ZDA in Kanadino \$12., za Argentine 750. pezov, za Brasilijo 180.- kruzeirov, za Anglijo 60.- šilingov, za Avstrijo 160 šilingov, za Australijo 10.- avstr. £, za Italijo in Trst 2400.- lir, za Francijo 1800.- frankov.
Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva naziranja morala skladati v celoti z mišljencem uredništva in izdajatelja.

Cena za letalsko pošto po predhodnem dogovoru.

ontario place

Re-opening marks 13th season for Ontario Place

Šahovski turnir

20 slovenskih šahistov je tekmovalo za naslov slovenskega prvaka v Ontario dne 29. maja 1983 na lovski farmi v Allistonu. Prvo mesto in lep pokal je letos osvojil naš prekmurski rojak G. Ignac Vučko. Prvak brzoturnirja istega dne pa je bil G. Želko Rozman.

Poročevalec

• 80 let!

V najožjem krogu svoje družine, žene Jožefe in sinov Engelberta in

Franka, slavi te dni 80 letnico nadvse uspešnega življenja znani g. Engelbert (Bertl) Markovič, ki se je rodil v Sti Vidu pri Stični, sredi lepe Dolenske junija 1903. Medvojne razmere in revolucija so napotile tudi g. Markoviča na pot begunstva, kot toliko drugih Slovencev, leta 1945 v Austrijo in končno leta 1948 v Kanado. Družina mu je mogla slediti šele leta 1957, pač v skladu z domovinskimi razmerami. Zanimivo je, da je g. Bertl skupaj z pokojnim J. Petričem bil ustanovitelj enega

prvih slovenskih podjetij v Ontario, ki se je bavilo z izdelovanjem cementnih izdelkov. To so bili takoreč pionirski časi, ko je bil uspeh težko dosegljiv, na drugi strani so pa tudi bili časi čvrstega dolarja. K čepemu jubileju prisrčno čestitamo in želimo da bi slavljenca še srečavali vedno nasmejanega in dobre volje pri mnogih slovenskih prireditvah.

Poročevalec

mladika LETO XXVII - ŠTEV. 1/2/3

V slovenska obzorja in čez

Mogoče ne veste, da...

- da je šele po štirih desetletjih smela iziti v Sloveniji knjiga o koncentracijskem taborišču v Dachau, katero je kmalu po vojni odmevalo v znarem — v glavnem insceniranem — ljubljanskem procesu ...
- da imenovanje novega goriškega nadškofa Bombarca baje ni prišlo po normalni poti preko zadevne vatikanske kongregacije, ampak naravnost od samega papeža ...
- da je glasilo ljubljanskih neomarksistov NOVA REVIRJA (št. 7-8) tvegala zaplemba z vrsto zelo pogumnih sestavkov o Edvardu Kocbeku ...
- da se slovenski manjšini v Porabju v komunistični Madžarski ne godi nič bolje kakor Slovencem v parlamentarni Avstriji in Italiji ...
- da je prof. Martin Jevnikar v Izvestju tržaških srednjih šol, ki je pravkar izšlo, v daljšem se stavku prikazal lik zasluznega, a pozabljenega tržaškega kulturnega delavca Ferda Kleinmayra ...
- da so ameriški astronauti odkrili novo »črno luknjo« v nepredstavljivi razdalji 180.000 svetlobnih let ...
- da se zadnje čase v Ljubljani krsti približno kmaj petina rojenih otrok ...
- da je italijanski tržaški pesnik Umberto Saba, čigar stoletnica rojstva poteka letos, spremenil svoj primek Poli v Saba iz hvaležnega spomina na slovensko dojiljo Pepo Šabac ...
- da je reška hrvaška založba »Otokar Keršovani« morala na višji poseg odpustiti dva svoja vodilna uslužbenca, ker sta dopustila objavo knjige srbskega pisatelja Dobriše Čosića »Stvarno i moguće« (Stvarno in možno) ...
- da je v strokovno teološko komisijo, ki naj preišče nenavadno dogajanje v Medjugorju v Hercegovini, bil pritegnjen tudi slovenski jezuit Radogost Grafenauer ...
- da je dr. Cyril Žebot, profesor v Washingtonu in avtor knjige SLOVENIJA VČERAJ DANES JUTRI, pripravlja knjigo o dr. Lambertu Ehrlichu, ljubljanskem teološkem profesorju, ki ga je leta 1942 ubil atentator Osvobodilne fronte ...
- da je pred izidom pri Ognjišču v Kopru knjiga Vinka Ošlaka POMENKI POD ŠOTORI, nekakšen uvod v filozofijo za mlade ljudi, v opremi Jureta Kocbeka, pesnikovega sina ...
- da je tržaška škofija izdala škofovsko pastirsko pismo za postni čas 1983 DRUŽINA IN EVHARISTIJA tudi v slovenščini ...
- da že poldrugo leto izhaja z velikim uspehom v Italiji in tudi zunaj njenih meja mesečni strip IUVENIS, napisan v klasični latinščini ...
- da je Josip Vidmar v svoji zadnji knjigi MRTVSKI PLES potožil, da mora v svojih osemdesetih letih nositi dva križa, križ slovenstva, ki se mora naprej boriti za svojo enakopravnost, in še težji križ svetovne revolucije, ki je noče biti od nikoder ...
- da se založba LIPA v Kopru boji, da ne bo mogla izdati nekaterih že programiranih knjig, ker nimata dovolj bencina za akviziterje ...
- da si je pesnik Simon Gregorčič v kapitalističnem času s honorarjem za svojo pesniško zbirko kupil hišo in vinograd, v današnjem socialističnem času pa bi moral slovenski pisatelj napisati približno 23 romanov po 250 do 350 strani, če bi si hotel z zadavnim honorarjem kupiti dvosobno stanovanje ...
- da je Jože Topolovec, župnik v Poljčanah na Štajerskem, izdal že drugo številko revije OZNANJENJE, v katero so prispevali znani slovenski kulturniki in ki je bila s svojimi 1200 izvodovi že razprodana ...
- da bo leta 1984, ob 400-letnici izida Dalmatinovega prevoda Svetega pisma, predvidoma izšel nov slovenski prevod Nove zaveze, temelječ na grškem izvirniku ...

Naš spominski dan

Nadaljevanje s prve strani.

kar nam je bogata tujina že zdavnaj ubila. In vem, da je namenjeno prav nam. Takole zdihujejo glasovi, ki plavajo nad jaso, ki je bila takrat namočena s krvjo:

Koliko vas je še, ki še mislite na nas? Zakaj jih je toliko od vas pozabilo na obljube in prisege, ki ste jih izrekli zaradi nas? Kaj vendar še pričakujete od nas, ko zase nismo obdržali niti kaplje krvi? Zakaj jih toliko prihaja domov, se klanjajo na levo in desno, samo našega spomina jih je sram? Zakaj jih je med vami vedno manj, ki se upajo zapeti libero, ne na našem grobu [tega ne zahtevamo], ampak vsaj v naš spomin? Zakaj jih je vedno več, ki niti zdaj, ko je v sami Ljubljani vedno več tujcev, ki niso tujci, ampak načrti uničevaci našega naroda, ne vidijo, da komunistična revolucija nikoli ni bila borba za narod?... Še in še dihajo tožbe v mladi les. Za Gorjanci že vstaja dan.

Dani se. Vzdramimo se tudi mi. Odvrzimo farizejstvo in iskreno priznajmo: veliko smo se spremenili, pozabljamo na tiste, ki so za nas doprinesli najvišjo žrtev. Zavračamo idejni temelj svobode in sreče; sanjamo, da nam bodo lepo bodočnost pridobili drugi. Nočemo sprejeti nauk zgodovine, da kdor svoje narodne preteklosti ne ceni, lepše bodočnosti vreden ni. In kateri narod more svetu pokazati večjo hrabrost, večjo jasnost idej, kot naši mali slovenski rod? Ni ga naroda pod nebom, zato ima tisti, ki odpada, večji greh. Zapomnimo si, da brez žrtev ni bodočnosti, zato ne pričakujmo veliko od nemoralnega, skorumpiranega zapada, ampak glejmo tja, kjer imajo ljudje še smisel za žrteve in Božje zapovedi. Samo to je pot v lepo bodočnost; dosegli jo bomo, če je bomo vredni. Tega spoznanja se hodimo učit v Kočevski Rog...

S. P.

Titove Jugoslavije ni več...

Vodilni italijanski, do nedavnega močno na levo nagibajoči se dnevnik *Corriere della sera* v Milanu, je 4. maja priobčil porazno poročilo o sedanjem stanju v SFRJ. Njegov, v prevodu malo skrajšani članek pod naslovom **Nacionalizmi duše Jugoslavijo**, pravi:

„Grobnica, ki na Dedinjskem hribu v Belgradu varuje Titove ostanke in odlikovanja ustavlja čas in zamrzuje previranja v Jugoslaviji, ki se več ne prepozna v svojem ustanovniku. Gospodarska kriza in spopadi med narodnostmi se kopijo drug vrh drugega ter ustvarjajo brezdanje vrtince v državi, ki spet enkrat išče smer in cilj. Tri leta po Titovi smrti samo ta manj in manj obiskani mavzolej spominja na včerajšnjo Jugoslavijo in njenega poglavarja.“

Današnja Jugoslavija je druga. Je bolna, razočarana družba, kočljivo razdeljena na republike in narodnosti in, da bi ostala na nogah, nevarno prepuščena finančni pomoči velikih zahodnih bančnih združb. Tri leta pa maršalovi smrti si Jugoslovani dramatično izprašujejo vest.

Upadek življenjske ravni je to državo pognal v stanje pred desetimi leti, a z razliko, da je takrat zaupanje v izboljašavo bilo po malem razširjeno povsod, med tem ko je zdaj usodno znamenje te družbe črnogledost. Ljudje so vznemirjeni v Belgradu, Zagrebu, v Ljubljani. Najti kilogram pralnega praška ali pol kilograma kave je tak vzrok zadovoljnega oddiha, kakor je pred desetimi leti bil nakup avtomobila srednje moči.

Politično vodstvo se zdi le še strašilo samega sebe. Notranji spori ga hromijo nič manj kakor prazna prerekanja o vprašanju gospodarskega ozdravljenja. V treh mesecih so stroški za življenje vzrasli za deset odstotkov.

Počast inflacije, ki dirja proti štirideset odstotkom ob koncu tega leta, spravlja gospodarstvenike v trepet. Marca je potekel rok za vračilo milijarde in petsto milijonov dolarjev Zahodu. Upniki so dovolili odlog plačila, tako da se bodo Jugoslovani konec leta znašli pred goro dolgov v znesku več kot dvajset milijard dolarjev.

Poglavar zvezne vlade, gospa Milka Planinc, je priznala, da pritrgovanje in zastoj ne bosta privedla države na pot ozdravljenja. Toda sprostitev naložb in trgovine (če bi še bila sploh mogoča) bi vžgala špiralo inflacije in spravila v nevarnost dosti delovnih mest. Zaradi tega so bili nujni bolj drastični ter avtoritarni ukrepi od zgoraj. S temi se je Jugoslavija sicer izognila gospodarskemu polomu, toda cena, ki jo je za to morala plačati skupnost, je bila sila visoka: spori med narodnostmi so se vgnezdzili tudi v te odloke.

Žariščem nacionalizma je danes ime Kosovo, Hrvatska in Vojvodina, v Bosni pa pihajo vetri birokratskega dogmatizma ter islamskega integralizma. Toda niti Slovenija ni varna pred nacionalističnimi pretresi, ki jih proži potreba po obrambi sorazmerne blaginje, to pa grozi zdrobiti gospodarsko, odločivno pristransko uravnavanje, ki ga krmari zvezna centrala. Slovenija ga zavrača s poudarjanjem zaslug svojega izvoza, ki sestavlja petindvajset odstotkov celotnega jugoslovanskega.

Na Hrvatskem je režija nacionalizma prešla v roke katoliške Cerkve, h kateri se obračajo tudi mladi, versko brezbržni ali brezbožni ljudje, razočarani nad komunistično partijo, ki je ostala brez vseh zastav. „Ideološko praznino“, ki jo je partija ustvarila okoli sebe, polni Cerkev, ki se razločno ima za „utelešenje hrvatskega naroda“. Seveda je to izzivanje, pred katerim se je partija izkazala za nebogljeno. Pač pa so ga sprejela združenja bivših bojevnikov iz partizanske vojne. Od njih izhaja gonja proti veri (ki nujno postaja gonja proti Hrvatom) katero policija sprevrača v vsakdanjo prakso aretacij in obsodb na do dve leti. Ječe.

Boj je oster, orožje, ki ga v njem uporabljajo, so na eni strani obtožbe o zatočah, govori v obrambo komunistične partizanske vojne, članki v tisku, na

drugi strani pa tudi stare hrvatske himne, ki jih prepevajo proti partiji in proti vsemu, kar ni hrvatsko (torej tudi proti Srbiji). So to pesmi, ki imajo druga besedila, zakaj komunisti so iz napevov, ki izvirajo iz prejšnjega stoletja, izvrgli stara, ki so bila domoljubna in verska, ter jih nadomestili z drugimi, katerih vsebina je politična in so nastala med partizanskimi boji.

Primer za to je „Marjane, Marjane!“ (hrib nad Splitom), pesem, v komunističnim izdaji katere so Jezusovo ime zamenjali s Titovim. Če pevec izgovori to, se mu ne zgodi nič, če pa Jezusovo, je posledica ječa zaradi „nacionalistične propagande“. Prav te dni se je pripetilo, da je glasilo zagrebške nadškofije *Glas konciča* izredno trdo protestiralo proti svojevoljnemu policijskemu merilu, ki razglaša za ustaške himne, verske pesmi, katere je ljudstvo prepevalo, ko se o ustaših še nikomur ni niti sanjalo.“

Na Kosovem albanski nacionalizem ne da oddiha. Ne mine teden brez protestov ali incidentov. Agenti politične policije so se vrinili po malem povsod — v šole, kulturne ustanove, trgovska podjetja, v javna shajališča. Ta vsepriznajočnost preprečuje izbruh bolj strnjene manifestacij toda „normalizacija“ je samo navidezna. Kosovsko komunistično in srbsko vodstvo (Kosovo je upravno vključeno v avtonomno republiko Srbijo) si nasprotujeta v sodbi, kaj naj bi bila „normalizacija“. Če naj bo uspešna, ne bo zdaj mogla biti drugega kakor odcepitev kosovske pokrajine od srbske republike.

Protisrbsko čutenje je živo tudi v drugi, Srbiji podložni pokrajini, Vojvodini, ki se otepa, da bi bila „žitnica“, oziroma preskrbovavka živeža, za Srbijo. Vojvodinci bi hoteli izvažati svoje pridelke na zahodna tržišča, da bi si nabavili dolarjev, namesto da jih prodajejo v Srbijo, od katere dobivajo le nenehne manj vredne dinarje.

Na obrobju in v središču se že mesece vrste zborovanja, konference in pretekanja o težavah Jugoslavije v krizi, gospodarsko in politično zbegani. Toda sklepi so zmeraj isti in brez praktičnih posledic: cene se izmikajo nadzorstvu ter „so v odnosu neravnovesja do stabilizacijske politike“, kakor temu uradno pravijo. Uvoz surovin in reprodukcijskega materiala je zmeraj točno „nižji“ od potreb. Uvoz industrijskih naprav za nadomeščanje neuporabljenih po tovarnah pa je zmeraj točno „višji od določenih norm“.

Na teh posvetovanjih prav tako zmeraj točno govorijo, da je treba sistemu samoupravljanja dati več učinkovitosti ter odločne pobijati „negativne pojave“. To so seveda „birokratizem, tehnicizem, partikularizem“ in še vrsta drugih „izmov“, ki se zdi, da zdaj žive lastno življenje, neodvisno od pozivov k sodelovanju, k „bratstvu narodov“ in k „skupnosti idealov“.

Ljudje teh besedovanj ne poslušajo več ter žive iz dneva v dan. Splošno negodovanje odseva iz nekaterih pripovedi, nekaterih pesmi, nekaterih „spominov“, ki razovedajo ne povsem snažne podrobnosti tudi iz zgodovine komunistične Jugoslavije. Od zgodovinarja Vladimirja Dedijera do romanopisca Vuka Draškoviča sega vrsta publikacij, ki utegnejo zatemniti „partizansko slavo“ ter načeti celo spomenik maršala Tita samega. Poleg svojih „jugoslovenskih“ apogetov ima zgodovina SFRJ danes tudi preučevavce, ki jo presojojo s srbskim, hrvatskim, slovenskim ali črnogorskim očesom, tako da to „nacionalno“ in „partikularno“ ocenjevanje reže kakor kirurški nož v tkivo „vsejugoslovenske“ (in seveda usodno unitaristične) zamisli, ki jo zdaj imajo za polno vrzeli ter le še delno.

Tito je mrtev komaj tri leta, toda obletnica nikogar več ne gane. Mavzolej na Dedinju je spomenik drugim časom, ki jih je Tito odnesel s sabo v lastni grob in jih torej ni več mogoče dvigniti iz njega. So le spomin na neko veliko utvaro ali na neuresničeno oblubo. Jugoslovani se danes sprašujejo, če se bo njihova že tako in tako majava ter narodnostno (in seveda gospodarsko) razdrobljena država znala upirati nasprotujočim si silam, ki jo pretresajo v temeljih; sile — in v tem se kaže tragična podoba sedanjega stanja — ki jih je postavil na noge Tito sam. Njegovi politični dediči pa, kakor, se zdi, nevedo, kako in s čim bi jih spravili vred.

24. maja 1983

Iz Slovenskega tiska...

STOPINJE 1983

Slovenci onstran Mure so leta 1903 dobili prvi slovenski koledar in zbornik Koledar (Kalendar) Srca Ježušovoga. Natiskan je bil po zaslugu znamenitega prekmurskega narodnjaka in duhovnika Dr. F. Ivanocy—ja, ki je s slovensko tiskano besedo skušal vsaj malo ustaviti madžarizacijo Prekmurja. Tradicijo Mohorjevk, Kalendarja nadaljujejo sedaj Stopinje. Koledar je izdal Pomursko pastoralno področje.

Letošnje Stopinje so izredno bogate in zanimive. Cela kopica člankov, novel, zapiskov in kronike zajema celotno pomursko versko in narodno življenje. Govora je tudi o prekmurskemu izseljenstvu. Zajeten skupek 252 strani, ki posekajo marsikak zamejski in domovinski koledarski zbornik.

Pretresljiv je opis Vilka Novaka o umiranju slovenske narodne prisotnosti v Porabju,—današnji Madžarsi. Slovenski jezik se je v zadnjem času umaknil z dveh

izrazitih slovenskih župnij. V Stefanovcih, kjer je prevzel faro novomašnik domačin Stefan Toth, so baje na zahtevo mladih opustili slovenščino. v Dolnjem Seniku pa župnik, ki je po narodnosti Hrvat, pravi, da se ne more naučiti slovenščine in je uvedena madžarščina. Pisec navaja nedoslednost slovenske manjšinske politike, ki na slovenski strani daje madžarski manjšini šole, krajevne napise in uradovanje v madžarsčini — in to že desetletja, dočim na madžarski strani si pa ne zna ali noče priboriti iste pravice za približno enako močno manjšin. Tako je v Porabju slovenska prisotnost šele zadnja leta prisotna s 4 urami pouka (nestrokovnega) v slovenščini, nekaj krajevnimi napisih in slovenščino v par cerkvah, ki sedaj izginja. Kje je tisti vpliv, ki naj bi ga Tito imel v mednarodni aren? Ce ves ta vpliv ni prinesel porabškim in beneškim Slovencem niti enega razreda slovenske šole, niti pravico uporabljati slovenščino v javnosti? Clovek prihaja bolj in bolj do prepričaja, da je komunistični Jugoslaviji bolj važno, da komunizem vlada na slovenskem narodnem teritoriju,

pa četudi brez Slovencev. To vse v brk dejstvu, da je Madžarska zgubila vojno, in da se je Jugoslavija odpovedala vojni odškodnini, obsodbi madžarskih vojnih zločincev, ki so pobijali Srbe v Vojvodini in ki so tudi odvlekli slovenske Izraelce v Auschwitz. Zgleda, da se je SFRJ odpovedala tudi Slovencem v Porabju vse na ljubo Madžarskih tovarišev.

V tem lepem koledarju in zborniku pomurskih katoličanov je poznani (Draga) Jože Zadravec napisal poslovilen članek o pokojnem preškem rojaku prof. E. Kocbeku. Vsi Slovenci se zavedamo prof. Kocbekove veličine na področju lirike, proze in krščanske filozofije. Na žalost pa pisec skuša predočiti pokojnika tudi na družbenem in političnem polju kot veličino, cloveka z moralno legitimacijo (ker je bil partizan?), uglednega politika, pogumnega pričevalca (?), poštenega in odkritega Slovanca, premočrtnega v prizadevanju za politično dostojaštvu slovenskega cloveka. Pisec tudi kvotira sledče Kocbekovo "spoznanje": krščanstvo in komunizem sta velika zgodovinska pojava, ki kl-

jub pomembnim razlikam gresta proti istemu zgodovinskemu cilju, torej na proti SVOBODNEM CLOVEKU. V tem nesmislu je očividna vsa Kocbekova tragika, ne samo v netočnem tolmačenju krščanstva kot zgodovinskega pojava, in komunizma,—ki stremi k svobodnemu cloveku, nego v dejstvu, da je Kocbek s takimi in podobnimi nesmisli skušal vplivati na slovenske kristjane. Kocbek sam je pisal, da se je formalno odrekel političnega pluralizma v dolomitski izjavi! Tudi ni nikjer dokumentirano, niti ni sam upal podati take trditve, da bi kot kristjan kdaj interveniral ali odločno protestiral za vse silne krivice, ki so jih in jih še trpe slovenski kristjani od začetka revolucije na prej.

Slovenska cerkev je počastila Kocbeka s tem, da ga je pokopal slovenski škof. Vprašanje je, če je bilo to primerno. Cerkev je počastila cloveka, ki se je po svoji lastni volji in ambiciji udeležil revolucije in dosegel največje časti v novi Jugoslaviji. Ravno tak clovek bi moral pričevati za pravice vernikov v težkih časih. Kocbek tega in storil v zadostni meri in pravočasno! Koliko več

vsebine in pomena bi imelo za slovenske vernike, če bi pokopal prof. E. Kocbeka sorodnik duhovnik, ki je bil obsojen na smrt v Kočevju in za katerega pokojnik ni hotel podpisati prošnje za pomilostitev!

Pomnimo: Hrvaški verniki in škofje javno molijo za pokojnega kardinala Stepinca, ki je bil po nedolžnem obsojen na 15 let. Kdaj bo slovenska cerkev javno molila za pokojnega škofa G. Rožmana?

PZK

Katere narodnosti prevladujejo...

... v jugoslovanski diplomatski službi? Po poročilih „Starta“ z dne 4. XII. 1982 so od 2500 zaposlenih v SSVP na primer (v procentih) predstavniki naslednjih narodnosti kljivijo v Jugoslaviji:

Srbi 57.9 procentov
Črnogorci 9.1 procentov
„Jugoslovani“ 9.6 procentov
Hrvati 8.2 procentov
Makedonci 5.2 procentov
Slovenci 4.4 procentov
Albanci 1.8 procentov
Muslimani 1.1 procentov
Madžari 0.3 procentov
Ostali 2.4 procentov

Kaj pišejo drugi...

... o papežu v SFRJ

„Albert Finney bo predstavljal Janeza pavla II. v filmu, ki ga za televizijo pripravlja CBS (Columbia Broadcasting System, eno izmed treh poglavinih ameriških programskih omrežij, op. pis.), ki pojde v oddajo za Božič in zajema življenje Karla Wojtyla do izvolitve za papeža. Vatikan je dal posebno dovoljenje za filmanje v svojih vrtovih ter zunaj bazilike sv. Petra. Vzhodni blok pa je bil do tega hladnejši: tehnična skupina in igrači so se premestili v avstrijski Gradec, ko se jim belgradske oblasti preprečile, da bi snemali v komunistični Jugoslaviji.“ (Newsweek, New York, 2. maja 1983).

... o pravilih za Slovence in Hrvate

„Vsak narod ima svoje identitetno, svojskost, ima in pozna svoje zgodovine, zaveda se povezanosti z vsemi prejšnjimi rodomi, izraže se s svojim jezikom, svojo pesnijo in kulturo, s svojim načinom življenja. Zato ima vsak narod kakor tudi vsaka človeška oseba svoje dostojanstvo, svoje prirojene pravice in zasluži, da ga spoštujejo drugi narodi, kakor tudi sam izraža spoštovanje do drugih narodov in njihove svojskosti. Tako je to že na ravni tuzemskih vrednot. To velja za slovenski kot tudi hrvaški narod v naši državi in na svetu... (Kardinal dr. Franjo Kuharić ob svetoletnem obisku v Ljubljani. Družina, 15. maja 1983).

... o sodelovanju zamejstva z rdečo „matice“

„V okviru že večletnega sodelovanja s pristojnimi političnimi dejavniki matične domovine je prišlo prejšnji teden do nove izmenjave uradnega obiska s političnim predstavnštvom slovenske manjšine. Šlo je za uradni obisk, ki ga je delegacija deželnega tajništva (katoliške, op. pis.). Slovenske skupnosti naredila pri Republiški konferenci Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije v Ljubljani... Predsednik SZDL Franc Šetinc (hkrati sekretar Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije, op. pis.) je v svojem poročilu obravnaval najprej splošne probleme, ki danes zanimajo jugoslovansko družbo... Obisk deželne Slovenske skupnosti v Ljubljani je gotovo pomenil nov korak v utrjevanju dobrih in stvarnih ter obnenen enakopravnih odnosov med manjšino in matično domovino... Delegacija SZDL Slovenije pa bo na vabilo Slovenske skupnosti prišla na obisk v našo deželo... V četrtek 26. aprila je bil na sedežu Slovenske skupnosti delovni sestanek med predstavniki Zveze socialistične mladine Slovenije, maldinskega odbora SKGZ (titovske Slovenske kulturno-gospodarske zveze v Primorskem, op. pis.) in maldinskih sekcij SSK iz Gorice in Trsta... Na sestanku so udeleženci razpravljali o možnih oblikah sodelovanja med mladimi Slovenci na obeh straneh meje... (Katoliški glas, Gorica, 14. aprila, 3. maja 1983).

... o namenih Slomškove ustanove

„V letu 1982 je bila 120 let-

nica smrti škofa Antona Martina Slomška... Da bo počastitev Slomškovega spomina ohranila trajni izraz, smo ustanovili Slomškove ustanove, ki je namenjena slovenski študirajoči mladini v inozemstvu. Slovenski izseljenec, prežet z ljubezni do svojega naroda, je z dolgoletnim marljivim delom in skromnim življenjem ustvaril podlago za to domoljubno dejavnost... Ustanova nudi štipenje za bivanje v Sloveniji in s tem omogoča slovenski mladini rojeni v inozemstvu, da spozna in vzlubi domovino in jezik svojih prednikov ter se usposobi za nosilce slovenske omike v svetu... Ljubljanski metropolit nadškof dr. Alojz Šuštar je pri nedavnem obisku v Argentini priporočil Slovencem, naj vzdržujejo stike z domovino, ker samo tako bodo lahko ohranili svoje identito...“ (Dr. p. Ivan Tomažič, Glas Korotana, leto 1982, št. 8).

... o „arijevstvu“ zavzemanja za slovenščino

„Danes je na svetu nemogoče varovati kakršen koli jezik vsaj ne na tak (beri: slovenski, op. pis.) način. Jezik spolu op. pis.) način. Jezik sploh ni toliko bistven, kot ga (slovenski, op. pis.) nacionalisti predstavljajo. Jezik je zla usoda vsega naroda, velikega ali majhnega... Ne gre samo za slovensko, vsak takšen pogovor je... nabit z arijevskim (arijevstvo, nacistično-rasistična teorija o večvrednosti belega plemena, op. pis.)... to je malomeščanska melodija, in to je laž, spekulacija, to je golo pridobivanje glasov malomeščanskih in dobrolastniških slojev... Vsako govorjenje o (slovenskem, op. pis.) jeziku je neumno... Vprašanje jezika, enakopravnosti jezikov naj bi se torej reševalo leta 1945, ne pa danes, ko se mora braniti integrirato države... Jugoslovanski jezik je jugoslovanski jezik, jezik, ki izraža jugoslovanski način mišljenja... (drugi narodi) bi najprej

LECTOR

VREDNO POSNEMANJA...

Za porovnava naročnine in v tiskovni sklad so med drugimi tudi ti poslali pošiljke: (Med decembrom lani in majem letos, poleg že imenovanih): Dr. F. P. \$100; V. L. (Rim) \$50; F. K. \$130; ga. F. Z. \$40; Dr. A. K. \$30; F. S. \$20; Dr. J. G. \$100; M. P. \$20; A. K. (USA) \$15; N. N. \$300; N. N. \$20; D. M. K. \$25; A. G. \$25; D. A. Š. \$50; P. P. \$50; V. Z. (USA) \$68; T. A. \$25; F. T. \$20; J. Z. \$25; N. N. \$50; F. S. (USA) \$24; V. Z. \$50; R. J. S. \$36; J. V. R. Z. \$100; D. E. H. \$20; N. N. \$123; M. M. \$25; F. M. S. \$30; V. L. (Rim) \$40; J. V. \$15; in T. K. \$20.

Vsem se uprava prisrčno zahvaljuje. Iz razumljivih razlogov objavljamo le kratici! — Kaj pa je s Tvojo naročnino? — Ali imaš kaj za tiskovni sklad? — Bomo od časa so časa še poročali li!

Uprava „S. D.“

ENVIRONMENT WEEK FESTIVAL

Saturday June 11, 11:00-6:00 pm
Toronto City Hall Square

- Displays, demonstrations and info tables: More than 30 environmental groups from around Ontario will set up displays, demonstrations, and info tables.
- Speakers: Environmentalists will speak on acid rain; wildlands; agricultural land use; energy and toxic wastes. Representatives of labour and native peoples will speak. Ontario NDP leader Bob Rae, Ontario Liberal leader David Peterson and Toronto Mayor Art Eggleton will speak. The Ontario Ministry of the Environment has also been invited.
- Music: Musicians will entertain throughout the afternoon.
- Hands-On Activities: Make a "garbage-for-thought" sculpture and discover the solid waste problem. Make a statement on our Environmental Graffiti Board. There will also be story-telling for children.
- Raiders of the Lost Breath: An exciting live play by Portable Theatre all about air pollution. Two performances at 11:00 am and 1:00 pm.
- Films: Films will be shown throughout the afternoon inside City Hall. A program will be available.

Sponsored by
The Environment Week Committee of the Ontario ENGO Network (Environmental Non-Governmental Organizations).
730 Bathurst Street, Toronto M5S 2R4. Phone: (416) 537-0438.

Environment Week (June 5-11) is an international week declared by the United Nations. Show your concern and have a good time doing it! Come to the Environment Week Festival on Saturday June 11, 11:00-6:00 pm. During the week, groups with environmental concerns will sponsor events — including films, speakers, workshops and field trips. Unless otherwise stated, all events are free.

BARAGA DAYS

SEPTEMBER 3-4

1983

PLACE

Manistique, Michigan

HOST PARISH

St. Francis de Sales

HOST PASTOR

Fr. James Menapace

CO-CHAIRMEN

John & Helen Matthews

COMMITTEE HEADS

Liturgy: Father Darryl Pepin and Sister Margery

Parade: George Danko

Program: John Matthews

Publicity: John Ozanich

Pageant: Phil Villemure

Banquet: Gilbert and Rosemary Sablack

Decorations: Helen Matthews

Set-Up/Clean-Up: LeRoy Fox

HOMILIST

Archbishop Edmond Szoka of Detroit

PROGRAM

SATURDAY

SEPT. 3, 1983 • 4:00 P.M.

Pageant

Dedication of New Church

Benediction

(These events will take place at Indian Lake)

SUNDAY

SEPT. 4, 1983 • 1:00 P.M.

Parade with floats and groups in national dress and/or uniform

4:00 P.M.

Procession followed by Mass at St. Francis de Sales Church, Manistique

6:00 P.M.

Dinner followed by annual meeting

Order tickets from Mr. and Mrs. John Matthews

P. O. Box 424

Manistique, Michigan 49854.

Price for dinner tickets is \$10.00

Ontario's history by providing a thematic presentation of our provincial heritage. The text is written by highly qualified Ontario scholars conversant with specific themes or periods in our history. Although this province has often been closely identified with the national scene, a pervading theme seems to be loyalty, from the founders of the province to the Ontario motto, "Ut Incepit Fidelis Sic Permanent," which loosely translated from the Latin reads, "Loyal Ontario began, loyal she remains."

A Pictorial History of Ontario

Foreword: by The Right Honourable Roland Michener.

Preface: by Senator Eugene Forsey.

Introduction: by the editors: Mrs. Mary Beacock Fryer and Mr. Charles Humber.

Part I: Beginnings

1. The Land: by Dr. John Warkentin.

Two Ontarios, South and North, both better supplied with waterways and lakes than many parts of the planet.

2. The French Legacy: by Mr. Robert Nixon, M.P.P.

Trade, missions, relations with the native peoples, the Quebec Act with the seigneurial system and French civil law.

3. The Revolutionary Era

1776-1784: by Mrs. Mary Beacock Fryer.

War out of Niagara and Detroit. Loyalists and Indians, backed by a few British regulars, gained military control, which Britain gave away at the peace table.

Part II: Indefensible and Expendible

1. First Large-Scale Immigration 1784-1800: by Mrs. Mary Beacock Fryer.

Resettlement of the Indian allies and loyal subjects. Assessment of how generously they were treated. Simcoe's open-door policy on immigration, and his administration of the new province of Upper Canada.

2. Five Founders: by the editors.

Portraits and brief text: Haldimand, Dorchester (Carleton), the Johnsons, Simcoe, and Brock.

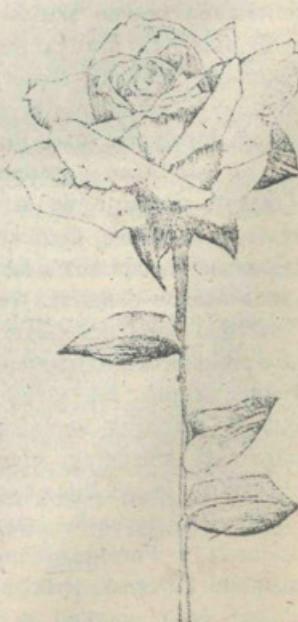
3. A Matter of Marching 1812-1814: by Dr. Patrick White.

"Loyalists were driven from the Thirteen Colonies, but their sons evened up the score": a healthy myth, but how well does it stand up? Assessment of the contribution of Indians, regulars, and poor American strategy.

Part III: Britain Takes Matters in Hand

1. Securing the Province: by Mr. Garry Toffoli.

Role of the Duke of Wellington, Rideau Canal, Fort Henry, Welland Canal. Fear and suspicion of Americans. Conservatism reinforced.

2. Early Developers: by the editors.

Portraits and brief text: Selkirk's interest, Talbot, Donlop, The Canada Company.

3. Rebels and Loyalists 1837: by Dr. Colin Read.

A Loyalist tradition developing, becoming institutionalized, usurped by those without Loyalist roots, i.e. Strachan, Gowan, James McNabb of Belleville, the Dennisons of Toronto.

4. Canada West: by Ms. Jan Noel.

Era of progress, expansion of commerce, St. Lawrence canals, railway building. Changes in administration, from district governments to the Baldwin Act.

5. Districts, Counties and Townships: by the editors, and Mr. Brian Land.

A series of maps and short writeups on when the counties were formed.

Part IV: Maturing**1. Westminster in the Wilderness:** by Mr. Arthur Bousefield.

The different capitals, final selection of Ottawa, Confederation.

2. New Ontario: The North 1884: by Dr. Laurel Safton MacDowell.

The North unites with the South, background developments leading to the expansion of the province.

3. The Rise of Bay Street: by Dr. Michael Bliss.

Tied to mining. Histories of important entrepreneurial families.

4. Influence of the Church: by Rev. John F. Allan and Dr. Sarah Keith.

In this era many of the great churches were built.

5. The School Promoters: by Dr. Paul Axelrod.

Growth of the educational system.

Part V: Liberalizing Trends**1. The Voice of Labour:** by Dr. Laurel Sefton MacDowell.

Better protection for workers.
2. The Hand that Rocked the Cradle: by the editors.
 Changing status of women, their work during the war, suffrage.
3. The Great Depression: by Dr. Michiel Horn.
 "Quint fever" brightened a severe depression.
4. Famous Ontarians: by Mrs. Elizabeth Hancock.
 Stories on a selection of Ontarians who have contributed to the provincial and national scene.

Part VI: Modern Ontario**1. Royal Visits:** by Mr. Garry Toffoli, and Mr. Arthur Bousefield.

Why are royal visits such a success? Why are books on the royal family bestsellers? Story on some Canadians who have been directly involved with the royal family.

2. New Faces: by Dr. Freda Hawkins.

With the impact of post-war immigration, Ontario becomes full-circle. The scale is larger, but the effect is about as far-reaching as in 1784.

3. The Arts: by Mr. Donald Blake Webster.

Music, theatre, painting, architecture.

4. The Leaders: by Mr. Brian Land.

Provincial leaders from Haldimand to Davis: 1784-1984.

Part VII: Partners in Growth**By Mr. George Hancock.**

The history of Ontario is closely tied to the development of commerce and industry in this province. For this reason, business organizations from across the province are invited to include their corporate histories in this section, thereby representing a broad cross-section of industry in Ontario. By telling the stories of selected companies, these business biographies will trace the evolution of an organization from its founding to the present.

Ob nezgodah postane čas življenske važnosti in vsaka sekunda je dragocena.

Zato pomnite, če slišite sireno na cesti ali vidite prižigajočo se luč gasilnega tovornjaka, rešilnega ali policijskega vozila, da je verjetno življenje nekoga v nevarnosti in zato morate upoštevati naslednja navodila:

◇ Vedno morate ustaviti svoje vozilo čim bliže roba ceste in vstran od vsakega križišča.

◇ Ne smete slediti gasilnemu vozilu bliže kot 150 metrov (500 čevljev), če isto vozi na toriče požara ali nesreče.

S HITRIM „ODGOVOROM“ LAHKO REŠIJO ŽIVLJENJE.

Ministry of Transportation
and Communications

 Ontario

James Snow, Minister
William Davis, Premier

Slovstveni kritik prof. Franc Vodnik je pred kratkim izdal delo MISLI IN PRESOJE. Iz njega ponatiskujemo nekaj misli o slovenstvu:

Vsek narod je poklican, da izpolni v zgodovini njemu dano naloge. Zaradi tega je tudi vsak posameznik dolžan spoštovati svoj in tudi tudi narod. Narodni šovinizem je prav tako nemoralen kakor nespoštovanje ali odpad od lastne narodnosti.

Nedvomno sam jezik še ne zadostuje za razlogo tega, kar imenujemo narod. Narodnost je resničnost najrazličnejših dejstev duhovnega, socialnega, gospodarskega in političnega značaja. Vendar nam pa jezik ni dan samo zato, da se sporazumevamo drug z drugim, ampak je predvsem izraz našega duševnega življenja.

Materin jezik nam odkriva svet v nas samih in zunaj nas, on je — bi lahko rekli — posrednik med človekom in človekom, pa tudi med človekom in svetom. Jezik je tako sestavni del našega bitja, naše osebnosti, in zato nam je drag in ljub. Materin jezik pa je še prav posebno velika, dragocena vrednota zato, ker ustvarja najmočnejšo vez med ljudmi istega naroda. Jezik je tisto, kar nas Slovence najtesneje druži z veliko, nedeljivo celoto, in sicer ne le tiste, ki prebivamo na naši slovenski zemlji, ampak tudi vse tiste, ki prebivajo v tujini. Zato vsak narod tako spoštuje in ljubi svoj jezik in ga je, če je v nevarnosti, pripravljen tudi braniti. Tako dela vsak narod, ki se zaveda, da pomeni izguba materinskega jezika — narodno smrt.

Nekateri brez zadrege ali sramu tujučejo in tako razkazujejo svoje domišljavo „svetovljanstvo“, a s tem razodevajo pravzaprav svoj manjvrednostni kompleks. Kajti — to resnico je zapisal že Dante — samo duševne reve podcenjujejo svoj jezik.

Poglavljina stvar je človekov odnos do jezika. Iz napačnega odnosa izvirajo površnost, malomarnost, ravnodušnost, brezbržnost, podcenjevanje ali celo miselnost, češ da je slovenčina manjvreden jezik. Vse to pa med drugim priča tudi o pomanjkljivi narodni zavesti.

Kdor se ne zaveda, da je jezik najmočnejše potrdilo narodne samobitnosti, s tem pa tudi neodtujljiva podoba njegovega osebnega bivanja, ta se tudi ne zaveda odgovornosti, ki je s tem povezana, in mu jezik in njegove usode ni mar.

Biti narodno moralen bi se reklo, biti narodno zaveden, narodno ponosen, narodno poseten, narodno delaven, narodno zvest. Dvojna morala je eden poglavljnih vzrokov, da ljudje nimajo v sebi etične hrbitnice, poštenosti in ponosa, in se uklanjajo ne le najmanjšemu pritisku, ampak celo sami — zaradi gole koristi — služijo stvari, ki je domovini v kvar.

Nekaj ugotovitev o Dolomitski izjavi

Kot je znano, so Osvobodilno fronto slovenskega naroda ustanovili kot zvezo treh samostojnih skupin. Vanjo so vstopili Komunistična partija Slovenije, levo krilo Sokolov in krščanski socialisti. Od začetka je vsaka skupina ohranila svojo organizacijo, svoje aktiviste, svoj notranji program. Skupno je bilo le vrhovno vodstvo, ki ga je sestavljal Izvršni odbor OF. Krščanske socialiste je v njem zastopal Edvard Kocbek.

To sodelovanje pa na terenu ni bilo zmeraj idilično. Partijci niso zaupali krščanskim socialistom, zato so jih povsod kontrolirali ali bojkotirali. To priznavata v raznih poročilih tako Edvard Kardelj kot Boris Kidrič.

Boris Kidrič se je posebno jasno zavedal potrebe in koristi povezave s krščanskimi socialisti prve čase OF. Takole piše: »Da utrdimo pozicije za nas ugodnih procesov v tej skupini (krščanskih socialistov), se zelo trudimo za odbore delavske enotnosti, kjer sodelujejo tudi njihovi delavci, ki jih je še vedno nekaj. V sedanjem položaju oboroženega nastopa bele garde in njene demagogije s katoliško vero so krščanski socialisti za nas prava »zlata jama«. (Jesen 1942, str. 589).

Iz tega izjave, da je bilo mesto za delo krščanskih socialistov med vernim prebivalstvom.

Klub temu jim partijci niso zaupali in so jih stalno kontrolirali. Tako piše Jože Penca v Naših razgledih z dne 25. marca

letos: »Te kontrole ni manjkalo. In omenja neki sestanek, ki ga je sklical Jože Brejc za aktiviste iz skupine krščanskih socialistov v Bogneči vasi pri Trebelnem 19. in 20. februarja 1943. »Na sestanek je prišel tudi neki tovariš, ki je bil k nam vrinjen, da bi prisluškoval.«

V takšnem vzdružju je prišlo do »Dolomitske izjave« dne 1. marca 1943. Tako se imenuje dogovor, ki so ga sklenili v Izvršnem odboru OF in s katerim sta se skupini levih Sokolov in krščanskih socialistov odpovedali svoji lastni organizaciji, torej svoji samostojnosti in priznali, da sme v OF samo komunistična partija ohraniti svojo samostojnost in s tem vodstvo OF.

Kako je ta sklep, ki ga je za krščanske socialiste podpisal Kocbek, presenetil njegove zomislenike v bazi, priča, isti Jože Penca, ki piše: »Sredi marca 1943 so se pojavili v Ravnacih v Beli krajini Jože Brilej, Janez Stanovnik in skoraj ves aktiv krščanskih socialistov novomeškega okrožja. Prišel je pa tudi partijec Ivan Novak-Očka, sekretar belokrajinskega okrožja. Izjavo je prebral Brilej, potem se je začela razprava, ki je bila od časa do časa zelo burna. Zavzeli smo stališče, da Izjave kot take ne sprejmemo, oziroma da jo sprejmemo takoj brez pridržkov, če tudi KPS ukine svojo organizacijo in smo vsi samo OF.«

»Očka« je bil ves čas razprave tiho, proti koncu se je pa oglasil: »Ja, fantje, sprejmite Izjavo tako, kot je, če ne, pa imamo tudi druge argumente.« To je povedal v takem tonu, da nam je bilo takoj jasno, da so ti »drugi argumenti« lahko

samo »matilda«, (tj. brzostrelka). Razprave je bilo konec, odpravili smo se na Lokvico, se ga pošteno napili in se drugi dan poklapani razšli, zavedajoč se, da se ne da nič spremeniti. (»Naši razgledi«, 25. 3. 1983, str. 162).

Z Dolomitsko izjavo je bila likvidirana OF kot koalicija treh enakopravnih skupin, da je ostalo mesto samo za komunistično partijo Slovenije (takrat izrazito stalinistične). »Nato smo se ga pošteno napili.« Saj bi sicer krščanski socialisti ne bili pravi Slovenci.

IZ PAVLIHE

Cene, ki visoko letajo, nikoli nizko ne padajo. Cene so samo ocene današnje vrednosti življenja.

Večkrat mislim, da trgovci višajo cene samo zato, da bi imeli humoristi o čem pisati.

Kdor laže, ni nujno, da krade. Lahko samo jemlje. Tudi malemu človeku ni težko zadajati nizkih udarcev.

Naš delovni človek je podoben uri: hitro se ustavi, če ga dovolj ne naviješ. Laž ima kratke noge, če se ne vozi z mercedesom.

Če bi ljudje imeli namesto jezika radirko, bi nekateri samo radirali. Vse mine, razen človeška neumnosti, ki je večna.

Poznam tovariša, ki daje vtis razrednega soražnika, kadar se postavi pred svoje premoženje. Ni ga v domovini kraja, kjer se ne bi že razpasla kraja.

Ohranjevanje tradicij: V Ljubljani so ustanovili „kavno društvo“. Cilj, oziroma namen tega na novo ustanovljenega društva je predvsem ohraniti spomin na lepe čase, ko sta se pri nas še na veliko cedila med in kava.

Potrošnikov izdihljaj: Ko bom pa velik, bom nosil še vedno plenice — zaradi pomajkanja toaletnega papirja...

Da se ne pozabi: Mladinsko lutkovno gledališče je v počastitev lanskega kongresa Zveze Komunistov Slovenije vprizorilo „Kozlovska sodbo v Višnjem gori.“

Zakaj bi se boril, ko pa so drugi že zmagali. Lekcija iz fizike družbenega dogajanja: Etatizem je monopolizem krat centralizem na kvadrat.

Kdor malo dela in mnogo-melje, nikoli ne je samo kruh in zelje.

Prvi pri jedi, prvi pri pijači, zadnji pri placi. Mrtvi siromaki ležijo vedno na parah, bogataši pa na milijonih.

Questionnaire for the Progressive Conservative Leadership Candidates on the subject of Multiculturalism in Canada

A succinct questionnaire has been sent to all declared candidates for the leadership of the Progressive Conservative Party of Canada. The questionnaire has the support of member organizations which represent Canadians of the ethnic communities from across Canada.

The purpose of this questionnaire is to establish the positions of the candidates on the subject of multiculturalism, as one of them may well be Prime Minister of Canada in the near future. Based on the fact that approximately one-third of Canadians are of heritage other than English or French, it is hoped that the subject of multiculturalism will be given due consideration in this race.

The questionnaire was sent to the candidates on May 19 and they have been asked to respond no later than May 30. The responses will then be compiled and issued to the media on June 2. The results will be published in advance of the convention to allow free and open debate on this matter prior to voting day.

Meeting with McCaffrey

The Council Board of Directors met recently with the Hon. Bruce McCaffrey, Minister of Citizenship and Culture to consult with him on the direction of Ontario's multicultural policy in view of the ministry's shift of emphasis from multiculturalism to citizenship.

In answering, the Minister explained that the change was an attempt to broaden multiculturalism, and make it part of day-to-day responsibilities rather than looking at it in isolation. The Minister also informed the Board of his Ministry's plans for 1984, Ontario's bicentennial. The theme will be "celebrating together." He also touched upon increased support for English as a Second Language, citizenship classes, and a proposal for mini-Welcome Houses across Metro Toronto.

On the issue of appointments to the Ontario government agencies and other bodies, the Minister invited the Board members, and indeed community leaders, to write to him directly when openings come about.

Zbiranje denarja za tiskovni sklad Slovenske Države

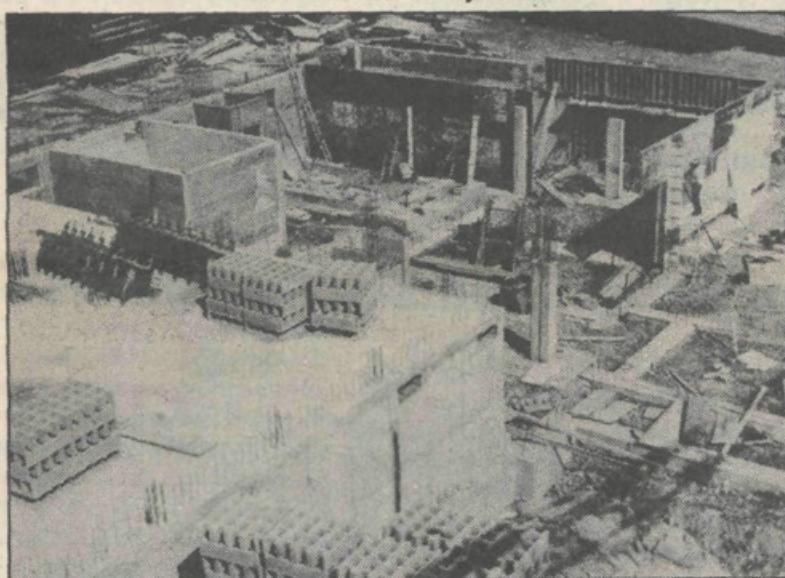
Zivimo v prehodnem času, v pomembni zgodovinski prelomni, ko se polagajo novi temelji in začrtavajo nova pota bodočega mednarodnega sožitja. V tem globalnem prizadevanju po osebni svobodi, samoodločbi narodov in mednarodni strpnosti, ima svojstveno nalogi in poslanstvo tudi list Slovenska Država, edini, vztrajen in dosleden klicar slovenske svobode in državne neodvisnosti!

Ta širokopotezna zamisel pa potrebuje vsestransko pomoč in sodelovanje. Obračamo se na vse naročnike Slovenske Države, na somišljenike slovenskega državnega gibanja in dalje na vse one Slovence, ki jim ni vseeno, v kakšnih okolišinah živi slovenski narod, da velikodušno, po svojih najboljših močeh, prispevajo v tiskovni sklad Slovenske Države!

Vsem tudi sporočamo, da smo odprli posebni poštni predal, ki vam je odslej na razpolago za plačevanje oglasov, naročnine in darov v tiskovni sklad. Prav tako pa lahko naslovite eventualno pošto za urednika na isti poštni predal, ki je: „Slovenska Država“

Willowdale, Station A
P.O. Box 393, Ontario
Canada M2N 5T1
Uredništvo in Uprava SD

Naš Tednik - 5. maja 1983

Novi Mohorjev dijaški dom

V prvem tednu v aprilu je Mohorjeva družba pričela graditi nov dijaški dom za fante na 1,3 ha obsegajočem zemljišču blizu gradu Welzenegg. Gradnja hitro napreduje in je tako zagotovljeno, da bo novi dom odprt s pričetkom šolskega leta 1984/85.

Dom bo oddaljen približno 10 minut od Slovenske gimnazije. Kot dosedaj, bomo tudi v novem domu, ki bo zgrajen po najnovejših smernicah pedagogike, polagali veliko pozornost na versko vzgojo dijakov.

V stalnem sodelovanju s starši in profesorji bodo vzgojitelji vse storili, da vzgojijo koroškim Slovencem veri in narodu zvesto inteligenco.

Vzgojne skupine bodo dosti manjše kot v Marijanšču, kjer so zelo tesni prostori.

Tudi za športno udejstvovanje bo dovolj možnosti. Dom ima lastno igrišče. Poleg tega bodo še klubski prostori in dnevne sobe za oblikovanje prostega časa.

Mag. Ivan Olip

odbornik Mohorjeve družbe in profesor veronauka

SLOVENIJA 40 LET m l a d i k a
»A SOCIALISMO CONDITO?«

... Naše gostilne in restavracije so postale beznice, v katerih vlada in ukazuje nasilje, pijani in primitivni posamezniki. Naši vlaki, ki so bili pred vojno zgled urejenosti in čistoče, so zdaj le še premikajoče se točilnice, v katerih vladata kvanta in surovost, v vagonih pa se kopijoči izmečki in iztrebki človeških tel. Naši parki in mestne ulice so smetišča, ki se dvigajo proti nebu. Naše reke so kanali,

Pismo škofu dr. G. Rožmanu ob stoletnici rojstva

Objavljamo pogumno in za razmere v Sloveniji nenavadno pismo, ki ga je objavil »Biltén«, verski časopis za študente in izobražence v Ljubljani v letošnji 8. številki. Glasil se:

Pustiva pri miru politiko, stalinizem, domobranstvo. Naj sodi zgodovina.

Jedro Vaše eksistence je bilo drugod: v Vaši duhovniški in škofovski službi, v kateri ste storili ogromno dobrega, tudi to, da ste šli na prošnjo mame narodnega heroja Toneta Tomšiča prosit okupatorske oblasti za njegovo oprostitev, a ste naleteli na gluha ušesa.

Kot predšolski otrok sem doma opazoval Vašo sliko, ko so se na podstrešju v slami skrivali partizani, in dobil po Vašem obrazu prvi vtis o škofu: dostojanstvene poteze, blag pogled, mir, dobrota.

Ko ste leta 1959 umrli, je Vaš naslednik škof Vovk hkrati z brzjavko o Vaši smerti dobil od oblasti ukaz, da ne sme za pokojnim opraviti nobene javne molitve, da ne smejo zanj zvoniti, da sploh na noben način ne sme vernikom in duhovščini sporočiti smrti pokojnika in ga priporočiti v molitv.

Zakaj smo še danes, štiriindvajset let kasneje, tako plašni, da v za poklicnem verskem tisku popolnoma zamolčimo ljubljanskega škofa, ki je kot človek morebil imeti tudi napake, a nimamo nobene pravice odrekati se spominu nanj, ki je kot duhovni pastir petnajst let pasel božjo čredo ljubljanske škofije, potem pa še štirinajst let oskrboval zdomske Slovence?

Gospod škof, pomagajte nam, da se bomo odpovedali temu namišljenemu obveznemu sovraštvu bodisi do Vas bodisi do kogarkoli, ki je drugače misil kot Vi.

dr. Rudi Koncilija

Katoliški Glas 19. 5. 1983

V lastnem zrcalu: "Komunizem ni več daleč"

Denar izgubila svojo vrednost - Obilje dobrin je vedno večje

— Začenjajo se uresničevati napovedi, ki jih je v svojem Kaptalu predvidel eden največjih marksistov Karl Marx, da predhodni socialistični družbeni ureditvi sledi komunistična.

Osnovna značilnost komunizma je načelo: »Vsak po svojih zmožnostih, vsakemu po njegovih potrebah.« Družbeni ureditev torej predvideva obilje dobrin, s katerimi lahko vsakdovad zavoljni svoje potrebe. Pri tem pa vsakomur omogoča, da prispeva k ustvarjanju teh dobrin po svojih zmožnostih. Denar torej izgublja svoje funkcije in tudi smisel.

Prav te značilnosti pa postajo iz dneva v dan očitnejše v Jugoslaviji. Denar torej izgublja svoje funkcije in smisel svoje funkcije. Gospodinje zanemarjajo svoje hranilne knjižice ali pa jih vzamejo v roke le zato, da prihranke zmanjšajo. Denar kot hranilec vrednosti so že popolnoma nadomestile dobrine, kot so kava, pralni prašek, sladkor in olje. Do tega pojava je prišlo povsem spontano brez priporočil družbenopolitičnih skupnosti. Nasprotno pa je družbeni akcija z uvedbo bencinskih bonov zmanjšala tudi vlogo denarja kot menjajnega sredstva, kar pomeni korak naprej proti začrtanemu cilju.

Prav tako izrazita postaja v Jugoslaviji tudi druga značilnost komunistične ureditev — obilje dobrin. Takega obilja, kot si ga predstavljajo nekateri malomeščanski

sociologi, sicer še nima. Obilja, pri katerem bi človek stopil za prvi vogal po kavo. —

— A tekkega obilja mi tudi ne potrebujemo.

— Zato se obilje pri nas kaže na dosti višji ravni. Imamo dovolj pražarn za kavo in to toliko, da lahko dela en mesec ena, drug mesec druga in tako dalje do novega leta. Rafinerij naftne smo prav tako zgradili toliko, da lahko doma načrpano in kupljeno nafto predelamo po trikrat, preden jo poslamo na črpalki. Tudi ostalih industrijskih kapacitet imamo toliko, da v povprečju niso izkorisčene niti s 50 odstotki. To je obilje, v katerem si lahko tudi krajevna skupnost postavi svojo tovarno, čeravno nima niti surovin niti energije.

Tretja značilnost komunizma je plačilo po potrebah. Priznati moramo, da tega sicer še nismo v popolnosti dosegli, smo pa zelo blizu. Osebni dohodki v različnih delih Jugoslavije so že skoraj izenačeni, čeprav je produktivnost ponekod nekajkrat večja kot drugje. Prav to pa pomeni, da se približljeno uresničiti načela »vsak po svojih zmožnostih, vsakemu po njegovih potrebah.«

Brez dvoma bo dan, ko bomo novi družbeni sistem tudi uradno razglasili, največji praznik v našem življenju. Za ta praznik si bomo, ker smo skromni, zaželeti 10 dkg prave kave in bon za 20 litrov bencina.

Pavliha, 22. jan.

Novi pomožni škof v Mariboru

Papež Janez Pavel je prve dni meseca maja imenoval mariborskega prošta in generalnega vikarja dr. Jožeta Smeja za pomožnega škofa v mariboru. O novem slovenskem škofu povznamo iz Družine (15. maja) naslednje življenske podatke:

»Življenska pot novega mariborskog škofa dr. Jožeta Smeja se je začela v Bogojini, v Slovenski krajini, kjer se je rodil 15. svečana 1922 zakoncem Jožefu in Ani, rojeni Oslaj. Po opravljeni gimnaziji v Murski Soboti je obiskoval visoko bogoslovno šolo v Mariboru in Szombathelyu na Madžarskem.

V duhovnika je bil posvečen v Szombathelyu na praznik Brezmadežne 8. decembra 1944. Novo mašo je opravil že naslednji dan v bogoslovni kapeli. Kot semeniški duhovnik je potem nadaljeval bogoslovni študij do aprila 1945, ko je prejel dekret za kaplana v Dokležovju, vendar mu te službe ne bilo treba nastopiti, ker je moral nadomestiti župnika v Dobrovniku, ki je bil Madžar in se je umaknil na Madžarsko. Od majnika 1945 pa do 1948 je bil kaplan v Turnišču. V vmesnem obdobju je odslužil tudi v Zagrebu 13-mesečni vojaški rok.

Dr. Jožef Smej je posvetil največ svojih duhovniških let soboški župniji, kjer je najprej kaplanoval, potem pa je postal

župniški upravitelj. Kot murškosoboški župnik je v januarju 1968 prevzel še službo dekana, v septembru 1969 pa je bil imenovan za stolnega kanonika v Mariboru.

Od 1. 1970 do 1972. je nadaljeval svoj bogoslovni študij. Dne 31. januarja 1976 je bil na ljubljanski teološki fakulteti promoviran za dr. teologije.

L. 1973 je bil imenovan za ravnatelja škofijske pisarne v Mariboru, leta 1975 pa za stolnega prošta. Poleg rednega dela v škofijski pisarni je opravljal še vrsto drugih služb: branilec vezi pri škofijskem cerkvenem sodišču, honorarni predavatelj madžarščine na teološki fakulteti, oddelek Maribor; od 1. 1975 izredni birmovalec, naddekan drugega naddekanata. Leta 1980 pa je bil imenovan za generalnega vikarja.«

Slovenski verski tečnik DRUŽI
NA je 15. maja predstavil osebnost novega pomožnega škofa v članku, ki odkriva „drobne vpoglede v Smejevo človeško podobo in delo“. Članek v celoti objavljamo:

„Kateri čas v resnici živimo? kaplan v romarskem kraju Turnišču. Tesno nas okiepa včerajšnji dan. Zakramentalno življenje je bilo duša Na preteklost nas veže spomin — vse verujočega turniškega občestva. Veje v nas, kar se je bilo zgodilo. Na čina moških je vsako prvo nedeljo v sedanost nas veže življenje, ki ga mesecu opravila spoved. Od tam je živimo. Prihodnost pa živi v nas v šel v Mursko Soboto. Kaplangu upanju in hrepenuju. Smeju — poznejšemu župniku in

Dr. Jožetu Smeju, prošta mari- dekanu. — se je tu odprla pot za borskega stolnega kapitla in general- požrtvovalno duhovniško delo; na- nega vikarja, zaznamuje zgodovinska porno sicer, toda lepo in hvaležno: naravnost. Desetletja je odstiral obiski in previdevanja bolnikov, podobno o nekdanjih odičnih prek- veroučna srečanja, skupne in osebne murskih duhovnikov ter ob njih molitve, maša in nedeljski nagovori.

— V letu 1969 sem se s težkim krepil svojega duha. V Stopinjah iz leta 1972 je zapisal: „Med redkimi, srcem moral posloviti od Murske Sobote — škof Držečnik me je zanimali za ogrske Slovence, je bil tudi kardinal Missia. Njegovi ožji sorodniki — Martin, Franc, Jožef in Marija Šumak — so se v prvi polovici prejšnjega stoletja preselili iz Vučje ter sodelovali v prvem škofijskem liturgičnem svetu. V dušopastirski Missia je kot škof obiskal svojega praksi je preživel kar štiriindvajset let. Ko pa je Prekmurje dokončno postalo del mariborske škofije, je škof Držečnik na predlog škofijskega duhovniškega sveta soboškega župnika Smeja imenoval za kanoni- ka. Težko se je ločil od svojega Prekmurja in je še leta in leta — vse gospodinji, in on, ki prevzema škofovsko službo.

— Že kot murškosoboški župnik se je Smej posvečal liturgični prenovi prejšnjega stoletja preselili iz Vučje ter sodeloval v prvem škofijskem liturgičnem svetu. V dušopastirski Missia je kot škof obiskal svojega praksi je preživel kar štiriindvajset let. Ko pa je Prekmurje dokončno postalo del mariborske škofije, je škof Držečnik na predlog škofijskega duhovniškega sveta soboškega župnika Smeja imenoval za kanoni- ka. Težko se je ločil od svojega Prekmurja in je še leta in leta — vse gospodinji, in on, ki prevzema škofovsko službo.

— Že kot murškosoboški župnik se je Smej posvečal liturgični prenovi prejšnjega stoletja preselili iz Vučje ter sodeloval v prvem škofijskem liturgičnem svetu. V dušopastirski Missia je kot škof obiskal svojega praksi je preživel kar štiriindvajset let. Ko pa je Prekmurje dokončno postalo del mariborske škofije, je škof Držečnik na predlog škofijskega duhovniškega sveta soboškega župnika Smeja imenoval za kanoni- ka. Težko se je ločil od svojega Prekmurja in je še leta in leta — vse gospodinji, in on, ki prevzema škofovsko službo.

— Že kot murškosoboški župnik se je Smej posvečal liturgični prenovi prejšnjega stoletja preselili iz Vučje ter sodeloval v prvem škofijskem liturgičnem svetu. V dušopastirski Missia je kot škof obiskal svojega praksi je preživel kar štiriindvajset let. Ko pa je Prekmurje dokončno postalo del mariborske škofije, je škof Držečnik na predlog škofijskega duhovniškega sveta soboškega župnika Smeja imenoval za kanoni- ka. Težko se je ločil od svojega Prekmurja in je še leta in leta — vse gospodinji, in on, ki prevzema škofovsko službo.

— Že kot murškosoboški župnik se je Smej posvečal liturgični prenovi prejšnjega stoletja preselili iz Vučje ter sodeloval v prvem škofijskem liturgičnem svetu. V dušopastirski Missia je kot škof obiskal svojega praksi je preživel kar štiriindvajset let. Ko pa je Prekmurje dokončno postalo del mariborske škofije, je škof Držečnik na predlog škofijskega duhovniškega sveta soboškega župnika Smeja imenoval za kanoni- ka. Težko se je ločil od svojega Prekmurja in je še leta in leta — vse gospodinji, in on, ki prevzema škofovsko službo.

— Že kot murškosoboški župnik se je Smej posvečal liturgični prenovi prejšnjega stoletja preselili iz Vučje ter sodeloval v prvem škofijskem liturgičnem svetu. V dušopastirski Missia je kot škof obiskal svojega praksi je preživel kar štiriindvajset let. Ko pa je Prekmurje dokončno postalo del mariborske škofije, je škof Držečnik na predlog škofijskega duhovniškega sveta soboškega župnika Smeja imenoval za kanoni- ka. Težko se je ločil od svojega Prekmurja in je še leta in leta — vse gospodinji, in on, ki prevzema škofovsko službo.

— Že kot murškosoboški župnik se je Smej posvečal liturgični prenovi prejšnjega stoletja preselili iz Vučje ter sodeloval v prvem škofijskem liturgičnem svetu. V dušopastirski Missia je kot škof obiskal svojega praksi je preživel kar štiriindvajset let. Ko pa je Prekmurje dokončno postalo del mariborske škofije, je škof Držečnik na predlog škofijskega duhovniškega sveta soboškega župnika Smeja imenoval za kanoni- ka. Težko se je ločil od svojega Prekmurja in je še leta in leta — vse gospodinji, in on, ki prevzema škofovsko službo.

— Že kot murškosoboški župnik se je Smej posvečal liturgični prenovi prejšnjega stoletja preselili iz Vučje ter sodeloval v prvem škofijskem liturgičnem svetu. V dušopastirski Missia je kot škof obiskal svojega praksi je preživel kar štiriindvajset let. Ko pa je Prekmurje dokončno postalo del mariborske škofije, je škof Držečnik na predlog škofijskega duhovniškega sveta soboškega župnika Smeja imenoval za kanoni- ka. Težko se je ločil od svojega Prekmurja in je še leta in leta — vse gospodinji, in on, ki prevzema škofovsko službo.

— Že kot murškosoboški župnik se je Smej posvečal liturgični prenovi prejšnjega stoletja preselili iz Vučje ter sodeloval v prvem škofijskem liturgičnem svetu. V dušopastirski Missia je kot škof obiskal svojega praksi je preživel kar štiriindvajset let. Ko pa je Prekmurje dokončno postalo del mariborske škofije, je škof Držečnik na predlog škofijskega duhovniškega sveta soboškega župnika Smeja imenoval za kanoni- ka. Težko se je ločil od svojega Prekmurja in je še leta in leta — vse gospodinji, in on, ki prevzema škofovsko službo.

— Že kot murškosoboški župnik se je Smej posvečal liturgični prenovi prejšnjega stoletja preselili iz Vučje ter sodeloval v prvem škofijskem liturgičnem svetu. V dušopastirski Missia je kot škof obiskal svojega praksi je preživel kar štiriindvajset let. Ko pa je Prekmurje dokončno postalo del mariborske škofije, je škof Držečnik na predlog škofijskega duhovniškega sveta soboškega župnika Smeja imenoval za kanoni- ka. Težko se je ločil od svojega Prekmurja in je še leta in leta — vse gospodinji, in on, ki prevzema škofovsko službo.

— Že kot murškosoboški župnik se je Smej posvečal liturgični prenovi prejšnjega stoletja preselili iz Vučje ter sodeloval v prvem škofijskem liturgičnem svetu. V dušopastirski Missia je kot škof obiskal svojega praksi je preživel kar štiriindvajset let. Ko pa je Prekmurje dokončno postalo del mariborske škofije, je škof Držečnik na predlog škofijskega duhovniškega sveta soboškega župnika Smeja imenoval za kanoni- ka. Težko se je ločil od svojega Prekmurja in je še leta in leta — vse gospodinji, in on, ki prevzema škofovsko službo.

— Že kot murškosoboški župnik se je Smej posvečal liturgični prenovi prejšnjega stoletja preselili iz Vučje ter sodeloval v prvem škofijskem liturgičnem svetu. V dušopastirski Missia je kot škof obiskal svojega praksi je preživel kar štiriindvajset let. Ko pa je Prekmurje dokončno postalo del mariborske škofije, je škof Držečnik na predlog škofijskega duhovniškega sveta soboškega župnika Smeja imenoval za kanoni- ka. Težko se je ločil od svojega Prekmurja in je še leta in leta — vse gospodinji, in on, ki prevzema škofovsko službo.

— Že kot murškosoboški župnik se je Smej posvečal liturgični prenovi prejšnjega stoletja preselili iz Vučje ter sodeloval v prvem škofijskem liturgičnem svetu. V dušopastirski Missia je kot škof obiskal svojega praksi je preživel kar štiriindvajset let. Ko pa je Prekmurje dokončno postalo del mariborske škofije, je škof Držečnik na predlog škofijskega duhovniškega sveta soboškega župnika Smeja imenoval za kanoni- ka. Težko se je ločil od svojega Prekmurja in je še leta in leta — vse gospodinji, in on, ki prevzema škofovsko službo.

— Že kot murškosoboški župnik se je Smej posvečal liturgični prenovi prejšnjega stoletja preselili iz Vučje ter sodeloval v prvem škofijskem liturgičnem svetu. V dušopastirski Missia je kot škof obiskal svojega praksi je preživel kar štiriindvajset let. Ko pa je Prekmurje dokončno postalo del mariborske škofije, je škof Držečnik na predlog škofijskega duhovniškega sveta soboškega župnika Smeja imenoval za kanoni- ka. Težko se je ločil od svojega Prekmurja in je še leta in leta — vse gospodinji, in on, ki prevzema škofovsko službo.

— Že kot murškosoboški župnik se je Smej posvečal liturgični prenovi prejšnjega stoletja preselili iz Vučje ter sodeloval v prvem škofijskem liturgičnem svetu. V dušopastirski Missia je kot škof obiskal svojega praksi je preživel kar štiriindvajset let. Ko pa je Prekmurje dokončno postalo del mariborske škofije, je škof Držečnik na predlog škofijskega duhovniškega sveta soboškega župnika Smeja imenoval za kanoni- ka. Težko se je ločil od svojega Prekmurja in je še leta in leta — vse gospodinji, in on, ki prevzema škofovsko službo.

— Že kot murškosoboški župnik se je Smej posvečal liturgični prenovi prejšnjega stoletja preselili iz Vučje ter sodeloval v prvem škofijskem liturgičnem svetu. V dušopastirski Missia je kot škof obiskal svojega praksi je preživel kar štiriindvajset let. Ko pa je Prekmurje dokončno postalo del mariborske škofije, je škof Držečnik na predlog škofijskega duhovniškega sveta soboškega župnika Smeja imenoval za kanoni- ka. Težko se je ločil od svojega Prekmurja in je še leta in leta — vse gospodinji, in on, ki prevzema škofovsko službo.

— Že kot murškosoboški župnik se je Smej posvečal liturgični prenovi prejšnjega stoletja preselili iz Vučje ter sodeloval v prvem škofijskem liturgičnem svetu. V dušopastirski Missia je kot škof obiskal svojega praksi je preživel kar štiriindvajset let. Ko pa je Prekmurje dokončno postalo del mariborske škofije, je škof Držečnik na predlog škofijskega duhovniškega sveta soboškega župnika Smeja imenoval za kanoni- ka. Težko se je ločil od svojega Prekmurja in je še leta in leta — vse gospodinji, in on, ki prevzema škofovsko službo.

— Že kot murškosoboški župnik se je Smej posvečal liturgični prenovi prejšnjega stoletja preselili iz Vučje ter sodeloval v prvem škofijskem liturgičnem svetu. V dušopastirski Missia je kot škof obiskal svojega praksi je preživel kar štiriindvajset let. Ko pa je Prekmurje dokončno postalo del mariborske škofije, je škof Držečnik na predlog škofijskega duhovniškega sveta soboškega župnika Smeja imenoval za kanoni- ka. Težko se je ločil od svojega Prekmurja

politiko KPS, kar seveda vrže na pozornico celotno slovensko politično problematiko od leta 1941 naprej. Se p sebej je nestvaren argument, ki se sliši v Ljubljani da je Draga postala forum ekstremne politične emigracije. Dejstvo je namreč, da take slovenske emigracije nikjer ni. Nikdar nismo čitali ali slišali poziva k nasilnemu rušenju SRS, k terotju, diverzantskim akcijam ali maščevanju! To potrjujejo tudi vsakoletna poročila notranjih ministrov SFRJ in SRS. Opozicija se drži vloge, da s pisano in govorjeno besedo priča o krivdi KPS za tragedijo v letih 1941–46 in še bolj, da kritizira današnjo stanje v SRS na področju osebnih, verskih, političnih svoboščin in ekonomije. To isto vlogo morajo ali bi saj morali imeti naši zamejci, ko že narod sam tega v SRS ne more.

Tej vlogi izogniti se onim ki bi to mogli je nepošteno, nedemokratsko in v zadnji fazi škoduje vsem. Premnogi v zamejstvu in doma bi radi ustvarili fikcijo o radikalnih emigrantih. S tako neiskreno taktiko skušajo sebe predočit kot neke zmerne demokratske elemente. Med take bi skoraj tudi postavil dopisnika Družine za Drago 1982, ko je izjavil, da rad živi kot duhovnik v socijalizmu. Po logiki podpisanega to more biti samo kak ekstremni klerikalec Grmičevega kova ali pa asket, ki vzame slovenski socializem za bič, s katerim so se asketi v starih časih bičali.

Politični emigranti so bili le redki predavatelji v Dragi in še ti so imeli v glavnem nepolitična predavanja. Taka je bila taktika DSI, ki pa je dvomljive vrednosti, ker krši princip objektivnosti, odprtosti in pluralizma. Tudi ni uspešna, ker režim kljub temu bojkotira Drago. Draga ne bi smela imeti prepovedanih področij na polju zgodovine, politike, gospodarstva, kulture in vere. Ostajati pri abstraktnih temah kot marksizem, razni verski filozofske teme, odklanjati pa aktualnosti kot so slovenska ekonomija, imigracija v SRS, slovenska revolucija radi nekega obzira do SRS je zgrešen! Se boli je zgrešeno ako radi nekega obzira do SRS niso povabljeni predavatelji iz kroga slovenske opozicije, ki so SRS še posebno neprijetni. DSI se ne potrudi dovolj pritegniti izseljence k predanju. Redno jih pride samo kakih deset. 1982 je DSI poslalo vabila izseljencem tako da smo v USA in Kanadi dobili vabila po že končani Dragi. Razne izjave DSI za Drago redno dobijo samo zamejski in režimski časopisi. 1982 zopet ni bilo med predavatelji izseljence, tradicija pa pove, da bi moral biti. V DSI so dve struji, ena z velikim posluhom za "želje" SRS in zgleda, da je za 1982 ta struja zmagala. S tem se je Draga hudo približala Koroškim kulturnim dnevom, ki ne vabijo izseljen cev, očividno po nalogu izvenkoroških vplivov. Za leto 1983 stoji pred Drago problem popolnega izostanka obiska iz matične domovine radi novih restrikcij. Pričakovat je torej, da bo Draga toliko bolj povabila izseljence. Na ta način ne bomo doživeli pradoks nekaterih let, ko so od DSI vabili predavatelje in slušatelje is Slovenia, ki niso mogli ali hoteli priti, niso pa vabili izseljence, ki so mogli in hoteli priti.

Zgodovinarji so začeli pojmovati slovensko zgodovino (v nasprotju z Valvassorjevo »Slavo vojvodine Kranjske«) kot eno samo »suženjstvo«, ker Slovenci v preteklosti nismo pripadali kaki »slovenski« državi. Zato slovenska zgodovina sploh ni bila zamisla zanje in če so že govorili in pisali o njej, so jo tolmačili po svoje, kot npr. Ljudmil Hauptmann, profesor na ljubljanski in nato na zagrebški univerzi, katerega fantazije o slovenski »suženjski« zgodovini so zastrupile in zmešale cele generacije slovenskih izobražencev, ti pa so nato v svojih spisih širili te nesmisle naprej. Se danes si noben slovenski zgodovinar v Sloveniji ne upa zavreči Hauptmannovih trditev o slovenski zgodovini. Ce govore o Hauptmannu, si upajajo najpogumnojši in najbistriji pokritizirati le kako njegovo posamezno in postransko trditev, ne pa njegovega zgrešenega koncepta slovenske zgodovine v celoti. Zanimivo je, da velja negat Hauptmann, ideolog jugoslovanske, slovenskim zgodovinarjem še vedno za neprimerno večjo zgodovinsko autoritetu kot npr. Josip Mal, ki njegovih trditev ni verjel in jih je pobijal. In treba je reči, da jim velja Hauptmann za večjo autoritetu kot Mal ne zato, ker bi se bili s študijem prepričali, da ima bolj prav Hauptmann, am-

pak enostavno zato, ker je bil Hauptmann po svoji politični ideologiji prisutan, kaj je bilo vzrok neučinkovitosti naše narodne politike v drugi polovici preteklega stoletja in v vsem našem stoletju. To obdobje obsegata čas od leta 1848 do današnjega dne, torej blizu 135 let. To je bilo obdobje, v katerem so si ustanovili lastne države — če se omejimo samo na Evropo — Irci, Norvežani, Finci, Islandci, Valonci, Maltežani, Albanci, Grki, Srbi, Romuni, Bolgari, Madžari, Poljaki, Čehi, Litvanci, Letoni, Estonci, Armenci in Gruzinci. Res je, da so nekateri teh narodov pozneje spet izgubili neodvisnost, a samo tisti, ki so spet prišli pod rusko oblast, pod katero, čeprav drugače obarvano, so spadali že prej. Vsem drugim se je posrečilo ohraniti svojo državno neodvisnost do danes. Nekaterim pa je vsaj kratkotrajna neodvisnost vendarle ustvarila precedens in jim pustila up in obnovitev lastne države. Zakaj nismo bili med temi narodi Slovenci?

Slovenci si ob nobenem od dveh velikih prevratov in razpadov držav, v katerih smo bili uokvirjeni, nismo znali ali hoteli ustanoviti lastne države, niti leta 1918 niti leta 1945. Ne le, da si je nismo ustanovili. Niti poskušali nismo, da bi si jo ustanovili, in je niti tedaj niti ob drugih priložnostih nismo postavili v svoj narodni program. Zakaj ne? Odgovor je jasen: zato, ker nismo imeli politične plasti, ki bi bila sposobna spoznati nujnost slovenske narodne države ali ki bi bila imela pogum izdelati in objaviti tak politični narodni program.

Ni bil kriv le slučajni splet neugodnih okolnosti, da med tolikimi evropskimi narodi ravno Slovenci in Hrvati še nimamo lastnih narodnih držav. To je logična posledica vzgoje k narodni nezavodnosti teh dveh narodov. Poprečnega slovenskega izobraženca in še bolj polizobraženca — k tem lahko prištevamo tudi večino tako imenovanih izobražencev, ki so obtičali v popolnem konformizmu in miselnim lenobi, ki jo to povzroča — je bilo neprimerno lažje pridobiti za kako frazersko deklamiranje o narodu in tu cmerave tožbe o »narodnih sovražnikih« kakor za resno politično delo. Politična vzgoja na Slovenskem (enako kot na Hrvščem) je namreč vedno težila po tem, da bi vzgojila slovenske ljudi v »zavednej« Slovence ali Jugoslovane, ne pa v zavedne Slovence. Vcepljala jim je zavest o pričnosti »slovanstvu«, jih prepričevala, da so del »slovenskega sveta«, ali jih navduševala za »jugoslovanstvo«. Zdržitev z balkanskem Srbijo, ki je komaj izšla iz politočletne vključenosti v turški imperij, je proglašala za slovenski politični ideal in cilj, čeprav se je ta propaganda pogosto hranila z denarjem iz tajnih fondov srbske obvezovalne službe. Dejstvo je, da so bili Slovenci bolj zavedni kot Slovenci pred letom 1848 kakor pa potem. Dokumenti dokazujejo, da so se toliki Slovenci v preteklih stoletjih v visokih službah na cesarskem Dunaju, na škofovskih sedežih, kot profesori na univerzah, kot romarji in potniki v tujini, pa tudi v turški sužnosti sami označevali za Slovence ali Kranjce, kar je pomenilo isto, in bili ponosni na svojo domovino, medtem ko so v drugi polovici preteklega stoletja začeli izgubljati tako samo po sebi umevno zavest narodne pripadnosti in začeli postavljati »slovanstvo« in »jugoslovanstvo«, pojma, ki ju je vceplila vanje rusofilska ali srbofilska propaganda, nad slovenstvo in celo v nasprotje s slovenstvom.

Zgodovinarji so začeli pojmovati slovensko zgodovino (v nasprotju z Valvassorjevo »Slavo vojvodine Kranjske«) kot eno samo »suženjstvo«, ker Slovenci v preteklosti nismo pripadali kaki »slovenski« državi. Zato slovenska zgodovina sploh ni bila zamisla zanje in če so že govorili in pisali o njej, so jo tolmačili po svoje, kot npr. Ljudmil Hauptmann, profesor na ljubljanski in nato na zagrebški univerzi, katerega fantazije o slovenski »suženjski« zgodovini so zastrupile in zmešale cele generacije slovenskih izobražencev, ti pa so nato v svojih spisih širili te nesmisle naprej. Se danes si noben slovenski zgodovinar v Sloveniji ne upa zavreči Hauptmannovih trditev o slovenski zgodovini. Ce govore o Hauptmannu, si upajajo najpogumnojši in najbistriji pokritizirati le kako njegovo posamezno in postransko trditev, ne pa njegovega zgrešenega koncepta slovenske zgodovine v celoti. Zanimivo je, da velja negat Hauptmann, ideolog jugoslovanske, slovenskim zgodovinarjem še vedno za neprimerno večjo zgodovinsko autoritetu kot npr. Josip Mal, ki njegovih trditev ni verjel in jih je pobijal. In treba je reči, da jim velja Hauptmann za večjo autoritetu kot Mal ne zato, ker bi se bili s študijem prepričali, da ima bolj prav Hauptmann, am-

Vzgoja k narodni nezavodnosti

(Razmišljjanje o slovenski zgodovini v modernem času)

FRANC JEZA

ske narode le za elemente, ki naj ustvari enotno narod. »V ta namen je treba zlasti sporazumljena o skupnem našem jeziku in pravopisu, kar je pa dosegljivo le s sistematično postopno kulturno politiko.«

K at o l i š k a »Vseslovenska ljudska stranka« (ki sta jo vodila dr. Šusteršič in J. E. Krek), stranka, ki je imela na Slovenskem absolutno večino, pa je leta 1912 na zborovanju v Ljubljani sprejela skupaj s Hrvško stranko prava naslednjo resolucijo: »Izjavljamo, da Ni je mogla uničiti niti sistematično vzgoja k narodni nezavodnosti v polototo. Zato hočemo pristaši S.P. in V.L.S. skupno delovati v duhu in pravcu programa S.P. (Stranke prava! Op. F.J.) donču ali Črnogorcu človeka iste narodno-slovenskega naroda...« Na podobnem stališču so stale tedaj vse slovenske stranke in velika večina pубlicistov in izobražencev. Vsi so izgubili izpod nog tla resničnost.

Tako ni čudno, da ni bilo nikogar, ki bi bil politično sposoben sestaviti ali ki bi bil tvegal objaviti Slovencem, ko se je približeval razpad Avstro-Ogrske, politični program na osnovi ideje o ustanovitvi samostojne slovenske države. Čeveljanje o slovanstvu in jugoslovanstvu je napravilo Slovence politično sterilne in do skrajne mere naivne.

Med prvo svetovno vojno sta se duhovnika »narodna voditelja« Krek in Koščec vozila do Prage in Dubrovnika in predala svojo politično mrežo zavezništvu. Zanimivo bi bilo vedeti, kaj sta delala za spuščeno zaveso svojega poslanskoga kupeja. Morda sta dremala, morda sta žebrala molitve, toda o tem, ali naj bi si Slovenci ob koncu Avstro-Ogrske, ki se je bližal, ustanovili lastno samostojno demokratično državo, se gotovo nista pogovarjala. To jima ni padlo niti na misel.

Taka zaslepjenost slovenskih političnih voditeljev z »jugoslovanstvom« je za take zgodovinarje in publiciste v današnji Sloveniji še vedno pomembnejša in bolj upoštevanja vredna kar kar tedanjem odpor proti Aleksander Živkovičevi diktaturi in boj za demokratično svobodo ter za socialno pravico, kajti »jugoslovanstvo« je tudi še danes, tako s političnega kot publicističnega in zgodovinarskega stališča, bolj cenjeno in višja vrednota kot slovenstvo, posebno če ga je branila mladina krščanskega nazora.

Ideologija »slovanstva« in »jugoslovanstva« je od sredine druge polovice preteklega stoletja naprej in v tem stoletju, vse do druge svetovne vojne, načrtno opipala slovenske izobražence in polizobražence. Le zelo redki so bili tisti, ki ji niso podlegli (npr. urednika »Slovenije« dr. Mrak in R. Menclin). Celo nekateri duhovniki so izgubili čut za stvarnost pod njenim vplivom, posebno na Koroškem, ter so začeli tako že mnogo let pred prvo svetovno vojno povzročati tam politični razkol med ljudstvom, ki so ga s pridom izkorisčali nemškonacionalistični propagandisti. Mnogi trenzni ljudje se namreč nikakor niso mogli počuti na enkrat »Slovane«, »Jugoslovane« in rusofile, »eno« z eksotičnimi balkanskimi Srbji, in so se začeli nagibati v svojem instinktivnem odporu proti tem norostim in v strahu za svojo resnično narodno in državno pripadnost na nasprotno stran. Druge politične izbire niso imeli, saj ni bilo na političnem in kulturnem polju skoraj nikogar, ki bi se bil priznaval bolj k slovenstvu kot k »slovanstvu« ali »jugoslovanstvu«. Vrišči o slovenskem bratstvu in jugoslovenski »narodni enotnosti« je zmedel, utišal ali prepričal prej ali slej vse politične in kulturne delavce. Nihče se mu ni upal javno upreti.

Na Slovenskem so priredili celo dva »slovenska shoda«, prvega leta 1870 in drugega malo pred prvo svetovno vojno. Na obeh so se slovenski udeleženci odrekli slovenski narodni identiteti oziroma jo zanikali, pa tudi samostnosti slovenskega jezika in so sprejeli tem resolucijo, ki so ju vneto širili med Slovenci, posebno med dijaštvom in izobraženci. Resolucija leta 1870 je govorila o »edinstvu južnih Slovanov«, o »edinstvu jezikov«, o »edinstvu na gospodarskem, političnem in književnem polju«. V njej so zatrjevali, da »hočemo južni Slovani na vsak postavni način delati za uresničenje svojega edinstva v navedenem smislu«, in obetali so delovati za to, »kako bi pomagali zadovoljiti v enakih potrebah svojim bratom stranom (avstrijske, op. F.J.) meje, s katerimi so ene narodnosti«.

Na konferenci, ki jo je sklical (Kristanova slovenska) »Jugoslovenska socialno-demokratična stranka« leta 1909 v Ljubljani, pa je bilo poudarjeno v tem imenovanju »tivolski resoluciji« (imenovani po hotelu Tivoli, kjer so zasedali, ne po parku Tivoli, da ne bo trpeljivo ime tega zadnjega), da »avstro-ogrski južni Sloveni smatrajo za končni smoter svojega narodno-političnega streljenja popolno narodno združitev vseh južnih Slovanov ne glede na različnost imena, vere, pisave in dialektov ali jezikov«. V resoluciji je bilo tudi naglašeno, da »smatra socialna demokracija sedanje štiri južnosloven-

ške narode le za elemente, ki naj ustvari enotno narod«. »V ta namen je treba zlasti sporazumljena o skupnem našem jeziku in pravopisu, kar je pa dosegljivo le s sistematično postopno kulturno politiko.«

K at o l i š k a »Vseslovenska ljudska stranka« (ki sta jo vodila dr. Šusteršič in J. E. Krek), stranka, ki je imela na Slovenskem absolutno večino, pa je leta 1912 na zborovanju v Ljubljani sprejela skupaj s Hrvško stranko prava naslednjo resolucijo: »Izjavljamo, da Ni je mogla uničiti niti sistematično vzgoja k narodni nezavodnosti v polototo. Zato hočemo pristaši S.P. in V.L.S. skupno delovati v duhu in pravcu programa S.P. (Stranke prava! Op. F.J.) donču ali Črnogorcu človeka iste narodno-slovenskega naroda...« Na podobnem stališču so stale tedaj vse slovenske stranke in velika večina pубlicistov in izobražencev. Vsi so izgubili izpod nog tla resničnost.

Tako ni čudno, da ni bilo nikogar, ki bi bil politično sposoben sestaviti ali ki bi bil tvegal objaviti Slovencem, ko se je približeval razpad Avstro-Ogrske, politični program na osnovi ideje o ustanovitvi samostojne slovenske države. Čeveljanje o slovanstvu in jugoslovanstvu je napravilo Slovence politično sterilne in do skrajne mere naivne.

Med prvo svetovno vojno sta se duhovnična in politična ideologija, ki je niso mogli izbrisati iz zavesti slovenskih ljudi in je uničiti. Naslednjo resolucijo: »Izjavljamo, da Ni je mogla uničiti niti sistematična vzgoja k narodni nezavodnosti v polototo. Zato hočemo pristaši S.P. in V.L.S. skupno delovati v duhu in pravcu programa S.P. (Stranke prava! Op. F.J.) donču ali Črnogorcu človeka iste narodno-slovenskega naroda...« Na podobnem stališču so stale tedaj vse slovenske stranke in velika večina pубlicistov in izobražencev. Vsi so izgubili izpod nog tla resničnost.

Tako ni čudno, da ni bilo nikogar, ki bi bil politično sposoben sestaviti ali ki bi bil tvegal objaviti Slovencem, ko se je približeval razpad Avstro-Ogrske, politični program na osnovi ideje o ustanovitvi samostojne slovenske države. Čeveljanje o slovanstvu in jugoslovanstvu je napravilo Slovence politično sterilne in do skrajne mere naivne.

Tako ni čudno, da ni bilo nikogar, ki bi bil politično sposoben sestaviti ali ki bi bil tvegal objaviti Slovencem, ko se je približeval razpad Avstro-Ogrske, politični program na osnovi ideje o ustanovitvi samostojne slovenske države. Čeveljanje o slovanstvu in jugoslovanstvu je napravilo Slovence politično sterilne in do skrajne mere naivne.

Spoštovani rojaki!

To pismo je namenjeno vsem zavednim slovenskim družinam in posameznikom in še posebej ljubiteljem lepega in zanimivega branja.

Ko smo obhajali v januarju Baragov Dan, je imel zanimivo predavanje pisatelj knjige o Janezu Madonu, Ludovik Ceglar iz Brazilia. Slavnega kapucinskega misijonarja očeta Serafina, kakor se je imenoval kot redovnik, lahko smatramo za našega južnoameriškega Baraga, saj je podobno kot Baraga v Se-

vern Ameriki, Janez Madon 40 let deloval med Indijanskimi rodovi v pragozu države Brazil. Škof ni postal, a je imel naslov Apostolski misijonar, sicer pa je življenje in delovanje Serafinovo močno slično delu, ki ga je opravljala Baraga med drugimi rodovi Indijancev.

V Brazilu je o. Serafin poznan že iz svojega življenja in pozneje iz številnih knjig, ki so bile pisane o njem. Njegovo ime je bilo: oče Serafin Goriški. Da so se številni redovniki enakega imena ločili med seboj, je vsakdo poleg redovnega imena imel še ime kraja, odkoder je prišel. Zato pridevek Goriški pomeni, da je moral biti doma iz Gorice. Brata Ludovika je nato Serafina Goriškega opozornil prof. A. Fonda.

Ko je bil leta 1975 župnik Karel Ceglar na obisku v domovini, je dobil od brata Ludvika pismo, v katerem ga je prosil, naj bi se pozanimal v Gorici, če tam okoli morda ne žive ljudje z imenom Madon.

V goriškem kapucinskem samostanu je govoril s starim patrom Cirilom, ki pa je vedel povedati samo toliko, da se je dolga leta nazaj zanimal za Serafina Goriškega pa da ni mogel o njem prav nič zvedeti. Pri dekanu v Solkanu je imel že več sreče. Gospod dekan mu je svetoval naj bi šel v sosednjo župnijo Bate, kjer da žive Madoni.

Gospod župnik mu je dovolil, da brsko po matičnih to je župnijskih knjigah in poskusi zvedeti, če ni bil tamkaj rojen v prvi četrtini prejšnjega stoletja neki Janez Madon. V krstni knjigi tistega časa je bilo krščenih okoli 40 dečkov na ime Janez Madon. Ko se je župnik vrnil od sestanka, ki je trajal pozno v noč, je vprašal, če je bilo iskanje uspešno. „Odkril sem preveč in premalo“, je

bil odgovor. Vzel je v roke še drugo knjigo, ki jo imenujemo Družinska knjiga. V te knjige vpisujejo imena družinskih članov, kakor si sledi rod za rod. Kar na slepo je odprl na strani, kjer je bilo ime Madon. V pripombi ob imenu Janeza Madon, rojenega 29. maja 1829, je bilo zapisano: postal kapucin in umrl v Brazilu 1918! Ob tej ugotovitvi je bilo veselje obeh veliko. To odkritje je bilo začetek raziskovanja in potem sestavljanja knjige o Janezu Madonu, ki je izšla v redni izdaji Mohorjevih knjig v Gorici za leto 1983. Že poglavje o nastanku knjige bi bilo zanimivo, saj so Karlu Ceglarju pri odkrivanju dokumentov, iskanju informacij in slikanju pomagali številni sobratje in prijatelji.

Pisanje knjige se je zavleklo najprej radi bolezni pisatelja pa tudi radi vedno novih virov in podatkov, ki so mu bili poslani iz Rima, Milana, Trsta, pa tudi iz Celja, Škofje Loka in Gorice. Goriški kancler dr. Klinec ima to zaslugo, da je odkril pismo, ki ga je Janez Madon pisal svojemu bratu duhu vniku Blažu nekaj mesecev po prihodu v Brazil. To pismo je odstranilo poslednji dvom, če je Janez Madon znal slovensko. Življeni jepisci so ga namreč smatrali za Avstrijca ali celo za Italijana, ki da je poleg mnogih drugih jezikov znal tudi Slovo. Nikoli in nikjer pa ni bilo zapisano, da je bil Janez Madon sin pristne slovenske družine, katere rod je šel daleč nazaj v konec 18. stoletja.

Delo in zasluge o. Serafina so v Brazilu poznane že dolga desetletja in lepo število knjig je bilo spisanih o njem. Leta 1893 [24. maja] so misijon napadli nahujšani Indijanci in težko ranili o. Serafina. K sorodnikom na Primors-

kem je dospelo poročilo o napadu Indijancev na misijon. Od takrat naprej so doma mislili, da je Janez Madon, misijonar, podlegel ranam in so ga smatrali za pokojnega vse do leta 1918, ko so zvedeli za njegovo smrt v starosti 93 let. Če je misijonar sploh kedaj pisal domov sorodnikom, ni mogoče vedeti, ker je bila hiša v Madonih porušena in zapuščena, zato tudi eventualna pisma uničena. Letos je 93 let, kar so ga napadli Indijanci leta 1893, umrl pa je 93 let star. Vzelo je torej dolga desetletja preden smo Slovenci sploh zvedeli za svojega slavnega rojaka.

Menimo, da je prav, če se za kulturnega delavca in velikega misijonarja med brazilskimi Indijanci zanimamo, ga spoznamo in doma spoznati tudi drugim, doma in po svetu.

Župnik Karel Ceglar si šteje v čast, da ima nekaj zaslug pri odkritju slavnega rojaka Janeza Madon, očeta Serafina. Naročil je 1000 knjig življenjepisa prav s tem nametom, da pomaga širiti njegovo ime in delo med rojaki v Ameriki. Zanimiva knjiga stane 15 dolarjev z vsemi stroški in tudi z majhnim profitom, ki je namenjen za našo cerkev sv Gregorija Velikega. Knjigo vsem fanom in rojakom toplo priporočamo. Naj bi jo imela vsaka družina. Služi pa lahko tudi kot primeren dar za god...

Knjigo lahko naročite pri:

Rev. Karl Ceglar, SDB
Centennial Parkway N.
Hamilton, Ont. L8H 7L4

in stane \$15. Čisti dobiček je namenjen za cerkev Sv. Gregorija Velikega v Hamiltonu.

VZGOJA

ni drugi državi slovenski narod ne more biti varen pred nasilnimi ali zvitimi poskusmi raznarodovanja in si ne more ustvariti prave gospodarske blaginje ter demokracije. Samo v samostojni slovenski državi se bo lahko čutil zavarovan, pravni terminologiji bi bil sicer dovolj ker bo lahko vodil tako zunanjou politiko, s katero bo poskrbel za svojo varnost. Samo v neodvisni Sloveniji si bo v Jugoslaviji kot marsikje drugje počačili pomen izraza »država« in imenujejo — z namenom prevare ali iz kakrškega drugega vzroka — države tudi province v raznih zgolj formalno federalnih državah. Taka prevara je tudi zatrjevanje, da imamo Slovenci v SR Sloveniji svojo »državo«. Zato radi jasnosti vedno pristavljamo besedama slovenska država še pridevnik »neodvisna«, da nas ne bo mogel nihče otožiti nejasnosti.

Slovenski narod ima pravico do lastne neodvisne države tako zaradi svoje izrazite, v dolgi zgodovini dokazane narodne individualnosti, kot zaradi zgodovinske tradicije, kajti že večkrat v zgodovini si je ustvaril lastno državo, od tiste, ki je bila znana kot vandalsko-rugijska, do Samovega kraljestva, Karentanje in do države celjskih knezov ter kranjske vojvodine, kar pa nam je miselno borno in nesamostojno uradno slovensko zgodovinopisje, ki je tlačanilo tujim vplivom in tujim državnim oblastem, hote ali nehote prikrivalo in rajoči vzbujalo v slovenskem narodu, v okviru vzgoje k narodni nezavodnosti, kompleksne manjvrednosti, češ da smo narod brez zgodovine in brez lastne državne tradicije, zato da smo »nedržavotvorni« in obsojeni, da ostanemo »manjšinski narod«, vedno v okviru kakrške druge države. Zaradi posledic vzgoje k narodni nezavodnosti se dozdaj niti najbolj brihtni slovenski duhovi niso znali ali se niso upali iztrgati taki miselnosti.

Slovenski narod pa ima pravico do lastne neodvisne države tudi zaradi svoje omike, zaradi svoje delavnosti in zaradi svoje gospodarske sposobnosti. Zakaj bi tolkel revčino v zaostali Jugoslaviji, ki si zaradi trdovratnega vztrajanja pri centralizmu nikakor ne more izobilikovati sposobnega gospodarskega sistema, ko pa si lahko ustvari v lastni državi dobro gospodarstvo, ki bo odlično delovalo, oprto na trdno in mednarodno cenjeno lastno denarno enoto. Tak zdrav slovenski gospodarski sistem ne bo potreboval nobenih tujih posojil, kvečemu jih bo dajal, kot jih dajejo Švica, Avstrija, Luksemburg in skandinavske države. Prepričani smo, da ne bo pretrko mnogo časa, ko bo neodvisna Slovenija dohitela Avstrijo, pa tudi skandinavske države in bo postala enako priljubljena za tujski promet in za vse obiskovance, ki bodo iskali vzglede za učinkovito, harmonično razvito in delujočo demokratično družbo.

Prepričani smo tudi, da Slovencem v skozi državi, ne bi smel mimo te važne svobode ne bo manjšalo talentov niti v knjige. Ravno prof. Gosar pa je bil tudi gospodarstvu in pri organizaciji socialne sisteme, niti v kulturi in politiki. Slovenski človek in zlasti tudi slovenski izobraženec bo lahko uveljavil svoje talente in sposobnosti ter svojo pridnost le v vojni Jugoslaviji, kakor je to tudi v pozaostajal za nikomer. Primer odličnega gospodarsko-socialnega modela, kot ga je z demokratično notranjo ureditvijo je razvila univ. prof. Andrej Gosar pred lahkoh naredi enkrat za vselej končno zadnjo vojno v svoji vse premalni znani gospodarskemu izkorisčanju — kot tudi in celo nalač zamolčevani knjigi »Za političnemu zatiranju slovenskega naroda«, nam je dokaz, kaj da. To je tako logično in samo po sebi zmore slovenski genij na tem področju. Razumljivo, da o tem sploh ne bi smeli Kdor se ukvarja s problemi gospodarske več izgubljati besed.

Samo ustanovitev neodvisne Slovenije gospodarsko-socialnega modela, kot ga je z demokratično notranjo ureditvijo je razvila univ. prof. Andrej Gosar pred lahkoh naredi enkrat za vselej končno zadnjo vojno v svoji vse premalni znani gospodarskemu izkorisčanju — kot tudi in celo nalač zamolčevani knjigi »Za političnemu zatiranju slovenskega naroda«, nam je dokaz, kaj da. To je tako logično in samo po sebi zmore slovenski genij na tem področju. Razumljivo, da o tem sploh ne bi smeli Kdor se ukvarja s problemi gospodarske več izgubljati besed.

Manhunt : Cross — Canada

RCMP investigators driving a replica of a camper truck believed stolen by the killers of six B.C. people last summer say they've collected about 300 new leads since beginning their cross-Canada trek last week.

Cpl. Laurie DeWitt and Const. Gerry Dalen were at Nathan Phillips Square yesterday with a replica of the camper-van belonging to George Bentley, 66, and his wife, Edith, 59, of Coquitlam, B.C.

The Bentleys, their daughter, Jacki Johnson, 38, her husband, Bob, 42, and Johnson children, Karen, 11, and Janet, 13, disappeared last August while camping in Wells Gray Provincial Park, north of Kamloops B.C., near the Yellowhead Route of the Trans-Canada Highway.

The charred remains of all six were found Sept. 13 in the Johnsons' burned-out car near their campsite. Some of the victims had been shot.

RCMP hope someone will remember having seen the camper.

“The response has been better than we expected,” DeWitt said. “We have between 275 and 300 new leads and a few of them are looking good.”

Police believe the killers stole the camper-van and made their way across Canada to Quebec. The last sighting was Oct. 16 near the Ontario-Quebec border.

On May 18, 1983 was on display at Nathan Phillips Square in Toronto replica of camper-van believed stolen by the killers of six people in B.C.

DeWitt and Dalen left Kamloops May 9, tracing the suspected route of the killers, stopping at shopping malls and police stations.

DeWitt said good sightings have been reported in Timmins and Kirkland Lake.

Although there was only one reported sighting in the Metro-area last summer, DeWitt hopes local people who were in the north last year may have seen the camper.

A \$7,500 reward is being offered for information leading to recovery of the truck — a 1981 Ford F250 Camper Special pick-up — two-tone silver and red, with B.C. licence 48 36 FY.

The truck was last seen carrying a 1971 Vanguard 10½-foot aluminum boat and a 6-horsepower Evinrude outboard motor.

Police believe the killers may have tried to sell parts of the camper and equipment.

Police are also offering a \$35,000 reward for information leading to the arrest of the killers.

One is described as white, French-speaking, aged 28 or 29, 6 ft., 220 pounds, with shaggy black hair, bushy beard and moustache.

The other is described as white, French-speaking, 28 or 29, 5-ft.-9-in., 150 pounds, with shoulder-length blond hair, a large bump on his nose and a shaggy moustache. Anyone with information is asked to call local police.

Vem! Bela daje mleko, črna ka...

Knjige in revije

GLAS KOROTANA. LETO 1982 - številka 8. Izdajatelj: Visokošolski dom na Dunaju (p. Ivan Tomažič). Ker je bila 1. 1982 120letnica smrti škofa Antona Martina Slomška, je ta zvezek Glasa Korotana posvečen njemu. Obenem naznanja voditelj doma p. Ivan Tomažič, da je bila ustanovljena Slomškova ustanova, ki je namenjena slovenski študirajoči mladini v zamejstvu. Slomškova ustanova bo nudila vsako leto vsaj dve štipendiji za kritje polovice potnih stroškov in za celotno enomesecno ali dvomesecno bivanje v Sloveniji tistim študentom in študentkam slovenskih staršev v zamejstvu, ki želijo spoznati domovino svojih prednikov in se izpopolniti v slovenščini. (Prijave sprejema p. Ivan Tomažič, Bennogasse 21, 1080 Wien, Austria).

Glavno vsebino tega zvezka Glasa Korotana obsega obsežna razprava Jožka Savlija LIPA DREVO ŽIVLJENJA. Razprava je posvečena Korotanu, kjer je avtor živel v času pripravljanja na doktorat iz socialno-gospodarskih ved. Savli razpravlja najprej na splošno o pomenu dreves v kulturnem življenju narodov, potem pa posebej o lipi v Evropi. Pri Slovencih je bila lipa na vasi središče vsega družbenega življenja, kjer so se odigravali zbori in pravde, imenovane v zgodovinskih virih "slovensko pravo" ali pa "slovenska navada". Lipa je vključena tudi v versko kulturo in v ljudsko ljubezensko slovstvo. Vrhuncem družabnosti predstavlja "ples pod lipo", ki predstavlja stari obredni ples prazničnega uvajanja mladih v življenje odraslih. Lipa igra važno vlogo tudi v pesmih in pripovedkah o kralju Matjažu.

V razpravo je vključeno tudi znatno število slik. Na naslovni strani je barvasta slika "Reja pod lipo" (Holzinger, 1847), na zadnji pa Pirnatov kralj Matjaž v votlini na Peci. Dodana sta tudi povzetka razprave v nemščini in v angleščini.

Odmevom na prejšnjo številko Glasa Korotana sledi se Misli o stari zgodovini Slovencev, ki jih je napisal p. Ivan Tomažič. Po njegovem branju zgodovine so v virih omenjeni Vendzi Slovenci in smo Slovenci avtohtono prebivalstvo oz. na tem področju vsaj od osmega stoletja pred Kristusom.

DIE GENOSSENSCHAFTEN ZWISCHEN MITGLIEDERPARTIZIPATION, VERBUNDUNG UND BUREOKRATIETENDENZ. Poročilo X. Mednarodnega kongresa zadružnih ved v Marburgu 1. 1981. Uredila Eberhard Dülfer in Walter Hamm. Založba Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen. 639 strani; cena brosirani izdaji 98 DM.

Delovna skupnost zadružnih institutov (AGI-Arbeitsgemeinschaft Genossenschaftswissenschaftlicher Institute) prireja vsaka 3 leta mednarodni kongres znanstvenikov in praktičnih delavcev v zadružništvu, da skupno razpravljajo o perečih vprašanjih zadružništva. Zadnji kongres, o katerem smo že poročali v SD, je bil septembra 1981 v Marburgu na Lahni in je bil posvečen vprašanju, kako ohraniti v stalno se večajočih zadružah, kjer pravljajo organizacije višjih stopenj in birokracija, bistveno značilnost zadružništva, ki je soudeležba članov pri upravljanju in vsaj vseh bolj važnih odločitvah v zadružništvu. Kongresa se je udeležilo nad 400 oseb iz 52 držav. Poročilo vsebuje besedilo 37 predavanj, poročilo o 12 diskusijah ter o eni okrogli mizi. Urednika upata, da bosta uspela dobiti denarno podporo, da bo izšel tudi angleški prevod poročila. Nekaj predavanj je bilo v angleščini in v francoščini, toda v poročilu so bila prevedena v nemščino.

Poleg splošnih uvodnih predavanj so bila predavanja razvrščena v več skupin. Prva skupina je obravnavala vprašanje tvorbe zadrug višjega reda (vez), druga pa podpiranje samopomoči po državi in drugih poldržavnih organih. V tej skupini so bila predvsem poročila o položaju v raznih državah tretjega sveta. Tretja skupina je obravnavala vprašanje udeležbe članov v zadružništvu v deželah v razvoju, kjer je končno prevladalo spoznanje, da zadruge v pravem pomenu (samopomoč) niso uporabne, ker nimajo prebivalci niti dovolj dohodkov za dostojno človeško življenje. V teh primerih mora priti vsaj začetna pomoč od zunaj tako v obliki materialnih sredstev kot tudi v vzgoji in šolanju prebivalstva. Za to nalogo so dobre krajevne organizacije (pred-zadruge), ki pa naj bodo usmerjene v preobrazbo v prave zadruge brž ko bodo za to dani pogoji. Že v tem stanju pa jim morejo pomagati že obstoječe zadruge ali s cenejšo dobavo sredstev ali pa z boljšo prodajo njihovih proizvodov kot tudi z izobrazbo v zadružništvu, ko bodo zanj sposobni. Po teh uvodnih predavanjih je bilo delo razdrobljeno v podskupine po poedinih strokah zadružništva: kreditne zadruge, kmečke zadruge, zadružna veletrgovina, potrošne zadruge, stavne zadruge, proizvajalne zadruge. Okrogla miza je obravnavala vprašanje zadružnega raziskovanja ter pouka v osemdesetih letih.

Za tiste, kateri so večji nemščine in se zanimajo za zadružništvo, bo to poročilo bogata zakladnica o stanju in problemih sodobnega zadružništva.

Znanstveni študij bodočnosti

Človek je bitje, ki ne živi samo v sedanjosti, marveč je vplivan od svoje predstave bodočnosti in jo skuša tudi oblikovati s svojimi odločitvami. Prizadevanja odkriti bodočnosti so značilna za poedince (vedeževalci) kot tudi za javno življenje (čitanje izida vojne iz drobovja ptic v rimski dobi). Mnogo zanimanja so vzbudili objavljeni dnevniki bivšega dolgoletnega kanadskega ministrskega predsednika MacKenzie Kinga, v katerih je podrobno opisal svoje občevanje z duhovi.

V najnovejši dobi je postal preučevanje bodočnosti dejavnost, ki ne spada v področje praznoverja ali vere (prerokbe), marveč si lasti naslov znanosti - futurologija. Takih tečajev je vedno več na sodobnih vseučiliščih. Ozadje tega novega razvoja je v spoznanju, da doživljamo danes tolike spremembe v življenju, da nam skušnje preteklosti ne nudijo več vodila za oblikovanje svojega osebnega in družbenega življenja. Znanstveniki si zato prizadevajo, da bi odkrili v dogajanjih sedanjosti med množico najbolj različnih dogajanj večkrat prav nasprotne smeri (n.pr. večanja števila oseb, ki se ne priznavajo nobeni veri - v Kanadi se je njih število povečalo v zadnjem desetletju za 90% in znaša že 7% celotnega prebivalstva - in pa zelo povečana verska aktivnost - razna karizmatična gibanja ter neštete nove verske

sekte) tokove, ki bodo značilni za bodočnost in jih je zato treba pravilno izrabiti in usmerjevati.

Tudi na knjižnem trgu je mnogo knjig, ki obravnavajo bodočnost in skušajo očrtati temeljne poteze nove družbe, ki jo bodo oblikovali razne sodobne iznajdbe.

Alvin Toffler, avtor knjig Future Shock in The Third Wave, ki se prodajajo v velikanskih nakladah, govori o treh fazah (valovih) človeške civilizacije. Prva je bila civilizacija poljedelstva, v kateri je bila velika večina ljudi zaposlena v poljedelstvu. Njej je sledila industrijska civilizacija, v kateri so prevladovali industrijski delavci. Sedaj prehajamo v tretjo dobo, v elektronsko civilizacijo.

Pred kratkim je izšla nova knjiga, ki jo je napisal John Naisbitt z naslovom MEGATRENDS (Warner Books, 1982). Podnaslov je: Deset novih smeri, ki spreminja naše življenje. Svoje pisanje opira na vsebinsko analizo člankov v časopisu Združenih Držav, ki jo opravlja njegova skupina The Naisbitt Group (Washington, D.C.). Po njegovi lastni izjavi v uvodu sloni knjiga na analizi nad 2 milijona časopisnih člankov objavljenih v zadnjih 12 letih v ZDA. Naisbitt ima tudi zveze s podobnimi skupinami po svetu.

Po njegovem mnenju pomenita letnici 1956 in 1957 začetek nove dobe, ki je ne imenuje kot Bell "po-industrijsko" družbo, ampak informacijsko družbo. L. 1956 se je prvič primerilo, da je v ZDA preseglo število uslužencev v tehničnih, ravnateljskih in uradniških položajih število industrijskih delavcev. Sovjetski Sputnik (1957) pa je uvedel dobo globalnega obveščevanja s pomočjo satelitov (Marshal McLuhan je skoval izraz "globalna vas"). Čeprav je knjiga pisana na podlagi izkustev v ZDA, ni v večini primeri težko opaziti podobnih pojavov tudi v drugih industrijskih težavah. Knjiga je pisana tudi prvenstveno za gospodarstvenike, vendar je tudi splošnega pomena, ker je gospodarstvo samo sestavni del celotnega družbenega življenja, v katerem živimo poedinci. Vsaka dobi ima nekaj značilnih potez, ki se skušajo uveljaviti v celotni kulturi od vere in filozofije pa do gospodarstva in tehnike.

Na kratko povedano je Naisbitt izluščil iz svoje analize 10 tokov, ki se uveljavljajo v družbi ZDA od spodaj navzgor, in ki zahtevajo v mnogih primerih spremembo tudi v dojemaju in mišljenuju, če hočemo, da bomo reševali probleme naše prehodne dobe s količko upanja na uspeh. Te nove smeri so:

1. Večina ljudi misli in ravna kot da še živimo v industrijski družbi. Dejansko temelji naše gospodarstvo že na ustvarjanju in porazdeljevanju informacij. Industrija seveda ne bo popolnoma izginila (kot ni poljedestvo v industrijski družbi), toda njen delež v celotnem gospodarstvu se bo preje zmanjšal kot povečal. Čeprav trdijo gospodarstveniki, da so se zadnje čase zelo povečala delovna mesta v služnostih, so ostala ta v glavnem v istem razmerju do celotnih delovnih mest kot preje; povečalo pa se je število oseb, ki imajo neposredno ali posredno opravka z informacijo (za kar podaja statistične podatke). V gospodarstvu so tudi najuspešnejša podjetja, ki so povezana z informacijo.

2. Vsak napredek v tehnologiji mora biti povezan s povečanjem odnosov med ljudmi, če hočemo, da bo sprejet v družbi (banke n.pr. niso uspele z uvedbo elektronskega prenosa finančnih transakcij, ker niso preskrbeli istočasno za kompenzacijo v človeških odnosih). Čeprav je danes tehnično možno, da bi ljudje opravljali veliko dela doma s pomočjo komputerjev, ni nevarnosti, da bi vsi sprejeli to možnost, vsaj ne kot pravilo, ker ljudje hočajo biti skupaj z drugimi.

3. Zaradi medsebojne povezanosti ne more biti danes nobena država gospodarsko popolnoma neodvisna in samozadostna. Mednarodna delitev dela ni nekaj stalnega, marveč se spreminja in ZDA si ne smejo domišljati, da bodo za vedno industrijski voditelji. Že danes postajajo v plačilni bilanci vedno bolj važne postavke plačila za patente, posredovanje organizacijskega znanja in podobno.

4. Vodstvo industrijskih podjetij je imelo za vodilo hitri in kratkoročni uspeh, ponavadi na škodo dolgoročnega. Japonsko izkustvo vodi tudi v ameriškem gospodarstvu do spremenjenih vidikov tako glede finančnega uspeha kot tudi do uslužencev (tukaj omenja knjigo W. Ouchi, Theory Z, ki opisuje to spremembo v slogu podjetniškega vodstva). Industrijske države se morajo zavedati, da imajo dvojne vrste industrije, ki nimata med seboj nikake vzročne zveze: industrijo, ki spada v preteklost (nalaganje denarja v njo nima drugega pomena kot brezposelna podpora in verjetno težave v trgovjanju z drugimi državami) in industrijo bodočnosti, kjer so povečane investicije vir novih trajnih delovnih mest in zasluzkov. Treba se je tudi zavedati, da je v tem medsebojno odvisnem svetu pomoč deželam v razvoju investicija in ne dar.

5. Na vseh področjih družbenega življenja se nižje enote uveljavljajo proti centralnim. Revije v milijonski nakladi kot Life, Look, The Saturday Evening Post so propadle, na stotine manjših, krajevnih, pa dobro uspeva. Velika televizijska omrežja (ABC,CBS) izgubljajo gledalce, ki dajejo prednost posebnim omrežjem (španskemu, športnemu, itd) in pa cable-TV. V poslovnem svetu vidimo, da se podružnice uveljavljajo proti osrednjemu uradu. V upravi se uveljavljajo poedine države in občine proti federalni vladi. V mnogih primerih najdejo manjše enote rešitev problemov, ki jih federalna vlada ne zna rešiti.

6. V pol-pretekli dobi smo pričakovali rešitev vseh problemov od osrednje vlade in njenih programov. Zadnje čase postaja bolj in bolj očitno, da tega ne zmora. Krajevne občine so začele - in z večim uspehom - reševati probleme zaščite pred zločini, oskrbe starim, stanovanjsko obnovo in drugo na svojo roko. V zdravstvu se premika poudarek od zdravljenja na preprečitev bolezni, ki je odvisna od poedinka (zdrava hrana, spremembe v načinu življenja: več telesnega gibanja, manj kajenja, itd.). Kljub vsemu zdravniškemu napredku narašča gibanje za naravni porod in babice se začenjajo uveljavljati kot poklic.

7. V političnem življenju opažamo prenos težišča od predstavnika na soudeležensko demokracijo, ki se odraža v vedno večjem številu iniciativ in referendumov. V poslovnem svetu so vedno glasnejše zahteve, da dobijo vpliv na gospodarske odločitve tudi delavci, potrošniki in družba (zaradi posledic, ki jih imajo

■ Letos bo vsakoletni festival kanadske dediščine (Canadian Heritage Festival) na skrajnem vzhodu Kanade — v provinci New Foundland. Na tem festivalu, ki bo od 28. junija do 13. julija, sodelujejo najrazličnejše etnične skupine iz cele Kanade. Pričeli ga bodo v St. Johns' u s prireditvami v Arts and Cultural Center, končali pa v Corner Brooku, kjer bo sovpadel s krajnjim festivalom Hang-a-shore (11-13. julija) (Can. Scene 1130)

■ Quebec pripravlja veliko slavje za 450letnico prihoda Jacquesa Cartiera na kraj, kjer je danes Quebec City. 75 jadrnic bo odplopljalo iz francoskega pristanišča St. Malo, od koder je odplovil Cartier, da bodo prijadrali v Quebec City 24. maja, ki je v Quebecu provincialni praznik (Janez Krstnik). Tudi mnoge druge države bodo poslale svoje jadrnice, n. pr. iz Poljske Dar Formorza, iz Zapadne Nemčije Gorch Fock, iz Španije Juan Sebastian de El Cano, Iz SSSR Tovarish, iz ZDA jadrnica s tremi jámbori (U.S. Coast Guard) in svetovno znana kanadska jadrnica Bluenose. Vsega skupaj pričakujejo, da bo na reki St. Lawrence tiste dni kakih 3000 ladij iz 25 držav. (Can. Scene - 1130)

■ V nobeni politični stranki zahodne Nemčije ni toliko komunistov in skrajnih levičarjev, kot pri "zelenih". Tu podajamo le par najvažnejših imen, ki so člani Zveznega načelstva "zelenih": Rainer Trampert član KB (Kommunistischer Bund), Klaus Timpe je član KPD, Ulrich Tost član "Neue Linke", Thomas Ebermann, Jurgen Reents in Jan Bartowiak so člani komunistične "Gruppe Z", Schwalba-Hoth, član "Neue Linke", Dirk Treber, član "Rotte Zellen", Winfried Kretschman član komunističnega dijaškega društva "Spartakus", Willy Hoss, član "Sozialistisches Büro", Dirk Schneider je ustanovitelj levičarsko radikalnega lista "Radikal", Rebecca Schmidt pa članica DKP.

PO: Slovenski glas, 3/1983

■ Siva, a nevarna eminencija v poljski vojaški diktaturi je general Eugeniusz Molczyk, ki pravzaprav vodi teroristične ukrepe proti poljskemu narodu. Molczyk sicer ni bogekaj intelligenten, je pa zato brezpogojno vdan sovjetom, ki ga zaradi tega zelo cenijo. Molczyk je tudi poročen s hčerkjo sovjetskega maršala Kirila Moskalenka. Njegov vpliv je tako zelo velik, da se ga boji celo njegov predstojnik general Jaruzelski.

PO: S.g., 3/1983

■ Nenavadno ostro so poljski socijalisti v emigraciji napadli izjavo nemškega politika Ego na Bahr-a, ki je v avstrijski televiziji izjavil, "da je na Poljskem važnejši proces pomirjenja, kot pa zahteve 'Solidarnosti' po večji svobodi". Polja ki mu očitajo, da njegove izjave ogrožajo mir in varnost zahodne Evrope in pomenijo izdajo ne samo poljskega naroda, temveč tudi 18 milijonov Nemcev ki morajo trpeti pod sovjetsko strahovlado. Poljski socialisti so pozabili, da je v socijalizmu prav tako, kot v jugoslovansku: manjši narodi imajo manj pravic, a močnejši narodi si svoje predpravice kar sami ustvarijo, na škodo slabnejših seveda. Zato se je treba takim krivim veram enkrat za vselej

odreči.
PO: S.g., 3/1983

■ V Bernu je umrl znani ruski publicist Valerij Tarsis (rojen 1906 v Kijevu), ki je napisal vrsto razprav, v katerih je z vso odločnostjo obračunal s komunizmom. Ko je leta 1966 prišel predavati v Anglijo, je to prvo srečanje s svobodo izkoristil za ostro kritiko sovjetskega režima, nakar mu je razdražen na režim odvzel sovjetsko državljanstvo. Od 1969 dalje je živel v Bernu, kjer je objavil troje del: pripovedni zbirki "Die blaue Fliege" in "Schwarz und Rot" ter dokumentacijo "Botschaft aus dem Irrenhaus", s katerim je na zahodu prvikrat razkril, kaj se dogaja v sovjetskih psihiatričnih klinikah.

PO: S.g., 3/1983

■ Zdaj bodo osramočeni ostrmeli jugoslovenarski kleriki med nimi: tibetanska mladina, katere so kitajske oblasti odpeljale globoko v notranjščino Kitajske in jo tam reci in piškoz 15 let neprenehoma vzgajali v komunističnem duhu, je po vrtniti v domovino ostala pravtako domoljubna in antikomunistična, kot odmirajoči stari rod, ki notranje Kitajske nikoli ni videl. Izkazalo se je namreč da Tibetanci vzgajajo že svoje majhne otroke v tako strogem načinu, da teh otrok potem ne more "prevzgjeti" noben tuji režim več. Kdaj bomo pa mi Slovenci začeli s takšno nacionalistično vzgojo in katera emigracija bo pokazala več slovenskega narodnega duha: tista v Ameriki ali tista v Argentini.

PO: S.g., 3/1983

■ Italijanski arheologi so sedaj odkrili smrtni kraj sv. Frančiška Asiškega (1181-1226) in sicer v kapeli Transito v baziliki sv. Frančiška Asiškega.

PO: S.g., 3/1983

■ Pri čeških Krkonoših je "kisli dež" uničil češki narodni naravni park, ki je bil največje naravno zaščiteno ozemlje v Evropi. Rdeče oblasti so na sovjetski ukaz proglašile ogrožanje okolja za "državno skrivnost" in tisti, ki opozarja na to nevarnost tvega dolgoletnega ječa ali tudi likvidacijo.

PO: S.g., 3/1983

■ V Dublinu je umrl 63-letni irski pisatelj Constantine Fitzgibbon, živiljenjepisec valizskega pesnika Dylana Thomasa. Njegov najbolj znani roman (napišan 1960) je "When the kiss singing had to stop", v katerem očita angleški Labour Partij klečepaznost nasproti Sovjeti-

PO: S.g., 3/1983

■ V Južno Afriko je pobegnil Jorge Costa, dolgoletni šef komunistične skrivne policije v Mozambiku. Kot dober poznavalec razmer je izjavil, da predsednik Mozambika komunist Samora Machel nima kaj ukazovati, ker v deželi goločajo sovjetski poslanik s celim štabom agentov. Par tednov pred njim pa je pobegnil v Južno Afriko mozambijski nadporočnik G. Bombo, ki je svoj oficirski patent dobil v Moskvi. Južnoafriškim oblastem je izjavil, da največji sovražnik Mozambika ni Južna Afrika, temveč socializem.

PO: S.g., 3/1983

■ Vso pomoč v živilih, katero

so zahodnoevropske države poslale za gladujoča prebivalstvo v Etijopiji, je komunistični režim zaplenil in oposlal 35 tisoč ton živil v Sovjetijo kot prvi plačilni obrok za poslano sovjetsko orožje. Je to res tipični asocialni socializem.

PO: S.g., 3/1983

■ Vzhodna Nemčija ali DDR gradi vzdolž prvega obmejnega zida še drugi vzporedni zid, ki bo opremljen še z akustičnimi in optičnimi napravami. Hrepnenja po svobodi tudi ta novi zid ne bo mogel zadušiti.

PO: S.g., 3/1983

■ Poljski režim je izjavil, da ne bo pomilostil nobenega političnega jetnika, tudi za papežev obisk ne.

PO: S.g., 3/1983

■ Kardinal Tomas O'Fiaich, nadškof v Armagh na severnem Irsku je ugotovil, da se s splavi ubije vsako leto več ljudi na svetu, kot jih je padlo v obeh svetovnih vojnah.

PO: S.g., 3/1983

■ Chancellor Zapadne Nemčije Helmut Kohl je v svojem programatičnem govoru v začetku maja naglasil, da je poleg gospodarskih ukrepov za izboljšanje še bolj potrebna duhovna obnova. Pri tej igrajo zelo važno vlogo družine. Izrazil je upanje, da bodo družine pomagale pri naporih za počlovečenje industrijske družbe. Družina je nenadmestljiva, toda v družini je možno spremeniti naglase. Tako je n.pr. treba bolj ovrednotiti položaj žene in matere v družini. Kot državni prispevek je Kohl obljubil več podpore glede obdavčenja in zavarovanja.

■ V Munchenu je zborovalo koncem aprila nad 150 rektorjev univerz iz 80 držav. Razpravljalni so o vprašanju, ali naj se omejijo univerze v deželah razvoja na temeljno vseučiliško izobrazbo in prepuste danes vse bolj draga raziskovanje že ustaljenim zavodom v industrializiranih državah. Zmagalo je stališče, da ne bi bilo prav, če bi dežele v razvoju ne imelo pravice, da razvijejo svojih vseučilišč tudi na področju odkrivanja novega znanja.

■ Letos praznujejo v Nemčiji Luthrovo leto (1983 je namreč 500letnica njegovega rojstva). TV programi predvidevajo 38 oddaj, ki bodo posvečene raznim vidikom. Znanstveniki pa so sedaj spokopali verodostojnost raznih predstav o Luthru, ki so bile sprejete kot dejstvo. Tako

njegovo čast in spomin celo izdal Jugoslaviji in o razmerah spominske medalje, ki so bile v revolucioni, pisal je pred Sloveniji Majstrovim borcem vsem v Sokolskem vestniku in v srpskem emigrantskem časopisu.

Premnogi njegovi somišljeni in znanci ga bomo ohranili v lepem spominu.

POROČEVALEC

SMRT ROJAKA BEGUNCA

Dne 18. maja je v krogu družine zastonj razdeljene. V Jugoslaviji je predvsem videl novo državo, ki nas je rešila trdih štajerskih Nemcev in nemškutarjev. Njegov brat je bil pokojni polkovnik Vladimir Vauhnik, bivši jugoslovanski vojni Maribor. Ko je bilo naše štajersko mesto zasedeno po Nemcih je vedel, koliko je ura in se je podal v emigracijo in je tudi kot emigrant umrl. Preživel je v Italiji in Nemčiji brez da bi se kdaj vrnil domov preko 42 let! Pokojnik spada med slovenske nacionaliste ki so silno cenili generala Majstra in je v

vseh področjih je opaziti, da imajo ljudje izbiro med več možnostmi: na mnogih delovnih mestih imajo uslužbenci možnost, da delajo ob različnih urah; ženske se pojavljajo na delovnih mestih, ki so bili včasih izključna domena moških; etnične skupine so priznane, itd.

* * *

Nova tehnika z vsemi svojimi možnimi posledicami nudi več možnosti za bolj človeško življenje tako v družinah, na delovnih mestih, v državah in tudi v mednarodnem svetu. Pogoje za to pa je, da se otresemo predstav in mišljenja, ki je bilo oblikovano v prejšnji dobi kulture. Nova tehnika ne omogoča samo boljših razmer, ampak tudi zlorabe. Naloga sodobnega človeka je, da izkoristi vse pozitivne možnosti in prepreči možne zlorabe.

Rudolf Čuješ

podjetja na okolje — s kislinami prepojen dež, ki uničuje jezera; atomska energija; zakopavanje strupov, itd.)

8. Hierarhična struktura družbe ne odgovarja več sodobnosti, ki je postala zelo raznolika. Hierarhije začenja zamenjavati "omrežje" (networks) = skupina ljudi, ki izmenjujejo ideje, informacije in sredstva na horizontalni ravni. V dobi, ki trpi zaradi preobilja informacij, so omrežja zelo primerno sredstvo, kako dobiti potrebno informacijo na najhitrejši način. Najbolj uspešna podjetja vpeljujejo nove metode — kvalitetne krožke, soudeležbo delavcev pri odločitvah in podobno.

9. Prenos demografskega in poslovnega težišča z ZDA of severa na jug (v ZDA — pravzaprav od severa na jugozapad in zapad). Podatki v knjigi se nanašajo na ZDA, toda podoben premik je viden tudi v Kanadi.

10. Premik od dilem ali — ali na izbiro med več možnostmi. Na

ni nobenih neoporečnih dokazov za nabiranje njegovih tez na cerkvena vrata kot tudi ne, da je sežgal papeško bulo. Celo za njegovo mnogokrat ponavljano izjavo pred zborom v Wormsu, ko so zahtevali, naj prekliče svoje nauke: "Tukaj stojim. Ne morem drugače. Bog mi pomagaj. Amen!", je v dokumentih izpričano samo: "Bog mi pomagaj. Amen!"

■ 30. aprila je dobila Zapadna Nemčija svojo prvo zasebno vseučilišče v Wittenu, ki ne bo dobivalo nikake finančne podpore od države, marvec se bo vzdrževalo z zasebnimi darovi. V istem kraju je "bolnišnica brez šefa", ki jo je ustanovil antropozof Rudolf Steiner. Tu se bodo šolali prvi študentje — medicinci. Vseučilišče vztraja na povezavi študija s prakso. Poleg svojega strokovnega študija morajo študentje vpisati tudi še t.zv. "studium fundamentale", ki vsebuje predmete iz zgodovine, filozofije, prava in gospodarstva, da bodo vsestransko oblikovani.

■ Po nemških podatkih izide največ knjig na prebivalca v Zapadni Nemčiji, kjer izide letno kakih 60.000 novih knjig (nova dela ali nove izdaje). Po istih podatkih jemlje 44% odraslih knjige v roko dnevno. Nemci berejo knjige povprečno 18.5 ur na mesec.

■ 9.135 katoliških duhovnikov v Zapadni Nemčiji daje del svoje plače revnim duhovnikom v Aziji, Afriki in Oceaniji. Leta 1982 je nabral sklad "Duhovniki pomagajo duhovnikom" lepo vsoto 3.4 milijona DM, ketere je bilo deležno kakih 10.000 duhovnikov v 53 deželah.

■ Za 150letnico rojstva skladatelja Johannesa Brahma bodo izdali prvo popolno zbirko vseh njegovih del na 62 ploščah.

■ Estonci bodo imeli svoj 4. Estonski Svetovni Festival v Torontu od 8. do 15. julija 1984. Ob tej priliki bodo tudi praznovali stoletnico svoje narodne zastave (modra, crna, bela). Estonci so zelo aktivna etnična skupina v Kanadi, ki vzdržuje svoj tisk kot tudi izdajanje izvirnega estonskega slovstva. V okviru kanadskega zadružništva so bili pionirji osebnih čekov v kreditnih zadrugah. Estonska kreditna zveza v Torontu ni samo njih finančni center, ampak tudi središče mnogih kulturnih in družabnih dejavnosti.

■ Prenogli njegovi somišljeni in znanci ga bomo ohranili v lepem spominu.

ANTON'S AND SON MEAT MARKET

ANTON BAVDEK

Imamo domače prekajeno meso, klobase, krvavice, kisle zelnate glave, kislo repo, konzerve iz Jugoslavije, piškote, kavo, Radensko slatino in izvrstno izbiro različnih sadnih sokov iz Slovenije. Pri nas lahko kupite nove zmrzovalne skrinje po najugodnejših cenah. Če pripravljate gostje, bankete ali slično, se vam priporočamo. Dostavljamo na dom brezplačno. Po zelo ugodnih cenah Vam napolnimo hladilnike!

Brez kosti „Short
Rib and Blade
Roast”

Funt... \$2.89 Kg ... \$6.37

Funt... \$2.99

Kg ... \$6.59

Zavoj \$0.99

Kupite in si prihranite na
mesečnih posebnostih!
This month specials:

Za napolnenje Vaše zmrzovalne skrinje.

„Bučno olje“ („Special“ za junij)	\$10.59
„Podravka“ Kisle kumare	\$ 1.49
„Jugoslovanska grenčica“	\$ 1.49
„Wafers“ — 3 različne: Jagode Vanila Lemon 3 kom za	\$ 1.00
„Kraš“ — Napolitanke različne vrste	\$ 2.99
„Turk“ — Kava	Zavoj \$ 1.99
„Untes“ Jajčne testenine	Zavoj \$ 1.19
„Radenska Slatina“	„pick up“ \$11.50

633 Vaughan Road (na vogalu Oakwooda)
Toronto, Ont. Telefon: 654-9123 in 654-9112